

2007 rugsėjo 30
Nr. 18

Lietuvos
Katalikų
Bažnyčios
informacijos
centro
leidinys

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Šiame numeryje:

Popiežius

„Parodyk mums Jėzų!“	2
„Sine dominico non possumus!“	3
Krikščioniškosios šaknys – „mūsų civilizacijos fermentas“	5
„Pasauliui reikia mūsų liudijimo“	6
Apie vienuolių maldą ir teologijos studijas	9
Apie savanorių darbą	10

Bažnyčia Lietuvoje

Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis	12
Marijos šventovių tinklo susitikimas	13
Baigėsi Šilinių atlydai	14
Atsisveikinimas su mirusiu ambasadoriumi Kaziu Lozoraičiu Kaune	17
Kunigų rekolekcijos	18
Tikybės mokytojų ir katechetų konferencija	19

Homilijos

IŠTVERMINGAS TIKĖJIMAS 29 eilinis sekmadienis (C)	21
MALDOS VERTĖ 30 eilinis sekmadienis (C)	22

Bažnyčia pasaulyje

<i>Renovabis</i> kongresas visuomenės ugdymo tema	23
<i>Kirche in Not</i> kreipia pagalbą į Artimuosius Rytus	23
Marijonų kongregacijos įkūrėjo beatifikacija	23

„Parodyk mums Jėzų!“

*Popiežiaus Benedikto XVI pamokslas per šv. Mišias rug-
sėjo 8 d. Mariazellyje šios Austrijos nacionalinės šventovės
850 metų jubiliejaus proga*

Brangūs broliai ir seserys!

Savo didžiąja piligrimine kelione į Marizellį švenčiame šios šventovės globėjos šventę – Marijos Gimimą. Jau 850 metų maldininkai iš įvairių šalių atvyksta čia nešdamiesi savo širdies bei krašto troškimus, savo sielų rūpesčius bei viltis. Tad Marizellis Austrijai ir toli nuo Austrijos esantiems žmonėms yra taikos ir sutaukintos vienybės vieta. Čia jie patiria paguodžiantį Motinos gerumą; čia jie sutinka Jėzų Kristų, kuriame Dievas yra su mumis, kaip sakoma šios dienos Evangelijoje, – Jėzų, apie kurį skaitinyje iš pranašo Michėjo knygos parašyta: *Jis pats bus taika* (5, 4). Į šią didžiąją daugybės šimtmečių piligrimystę šiandien įsirikiuojame mes. Ilsimės pas Viešpaties motiną ir jos prašome: parodyk mums Jėzų. Parodyk mums, piligrimams, jį, kuris yra kelias ir kartu tikslas, – tiesą ir gyvenimą.

Evangelija, kurią ką tik girdėjome, mūsų žvilgsnį atveria dar plačiau. Izraelio istorija nuo Abraomo vaizduojama kaip piligriminis kelias, savo pakilimais bei nusileidimais, takais bei aplinkkeliais galiausiai vedantis prie Jėzaus Kristaus. Kilmės medis savo šviesiais bei tamsiais pavidalais, savo sėkmėmis bei nepasisekimais rodo, jog Dievas mūsų žmogiškąją istoriją gali rašyti ir kreivomis linijomis. Dievas palieka mums mūsų laisvę ir moka, mums susikirtus, rasti naujus savo meilės kelius. Dievas nepatiria nesėkmės. Tad šis kilmės medis yra Dievo ištikimybės laidas, laidas, kad Dievas nenusigręžia nuo mūsų, ir kvietimas vis iš naujo kreipti į jį savo gyvenimą, vis iš naujo artintis prie Jėzaus Kristaus.

Piligrimauti reiškia turėti kryptį, eiti tikslo link. Tai suteikia keliui ir jo vargams grožio. Tarp Jėzaus kilmės medžio piligrimų būta užmiršusių tikslą bei troškusių tikslu padaryti save patį. Bet Viešpats vis pažadindavo ir žmonių, pasiduodavusių tikslo ilgesiui bei į tai kreipusių savo gyvenimą. Krikščioniškojo tikėjimo proveržis, Jėzaus Kristaus Bažnyčios pradžia nebūtų įmanoma, jei Izraelyje nebūtų buvę ieškančios širdies žmonių – žmonių, kurie nesitenkino tuo, kas įprasta, bet žvelgė į didesnius dalykus: tokių kaip Zacharijas, Elzbieta, Simeonas, Ona, Marija ir Juozapas, Dvylika ir daugelis kitų. Kadangi jų širdis laukė, jie galėjo atpažinti Dievo atsiųstą Jėzų ir taip tapti jo pasaulinės šeimos pradžia. Pagonių Bažnyčia taip galima, nes tiek Viduržemio jūros srityje, tiek Artimojoje bei Vidurinėje Azijoje, kur atkako Jėzaus

Kristaus šaukliai, buvo laukiančių žmonių, nesitenkinusių tuo, ką visi darė bei galvojo, bet ieškojusių žvaigždės, galėjusios parodyti jiems kelią į pačią tiesą, pas gyvąjį Dievą.

Tokios neramos ir atviros širdies reikia ir mums. Ji yra piligrimystės šerdis. Šiandien irgi nepakanka būti ir mąstyti kažkaip taip, kaip visi. Mūsų gyvenimas sumanytas kaip platesnis. Mums reikia Dievo, Dievo, parodžiusio mums savo veidą ir atvėrusio savo širdį – Jėzaus Kristaus. Jonas pagrįstai sako, jog Jėzus Kristus vienintelis yra tas, kuris yra Dievas ir yra prigludęs prie Tėvo širdies (plg. *Jn* 1, 18); todėl tik jis galėjo iš paties Dievo atnešti žinią apie Dievą, taip pat žinią, kas mes patys esame, iš kur ateiname ir kurlink einame. Žinia, istorijoje būta daug didžių asmenybių, išgyvenusių gražių bei jaudinančių Dievo potyrių. Tačiau jie lieka žmogiškai riboti žmogiški potyriai. Tik JIS yra Dievas, ir todėl tik JIS yra tiltas, leidžiantis Dievui ir žmogui vienam pas kitą ateiti. Tad jei mes, krikščionys, jį vienintelį laikome visiems galiojančiu, visiems svarbiu ir galiausiai visiems reikalingu išganyto tarpininku, tai šitai yra ne kitų religijų niekinimas ir pasipūtėliškasis savo pačių mąstymo absoliutinimas, bet buvimas pagautam to, kuris mus palietė bei apdovanojo, idant mes galėtume apdovanoti ir kitus.

Mūsų tikėjimas iš tikrųjų visiškai priešingas rezignacijai, žmogų laikant nepajėgiu pažinti tiesą – ji esą jam per didelė. Tokia rezignacija tiesos atžvilgiu, mano galva, yra Vakarų, Europos, krizės šerdis. Jei žmogui tiesa neegzistuoja, jis galiausiai negali skirti gera nuo bloga. Ir tada didžios bei didingos mokslo žinios tampa dviašmenės: jos gali būti reikšmingos galimybės žmogaus gėrio, išganyto labui, bet taip pat gali tapti – kaip matome – baisiomis grėsmėmis, žmogaus ir pasaulio sugriovimu. Mums reikia tiesos. Tačiau, turėdami prieš akis savo istoriją, baiminamės, jog tikėjimą tiesa lydi nepakanta. Kai mus ši gerai istoriškai pagrįsta baimė užklumpa, metas pažvelgti į Jėzų, kokį jį regime čia, Marizellio šventovėje. Jį čia matome dviejuose paveiksluose – kaip kūdikį ant motinos rankų ir virš pagrindinio bazilikos altoriaus kaip Nukryžiuotąjį. Abiem bazilikos paveikslais mums sakoma: tiesa paima viršų ne išorine galia, ji nuolanki ir žmogui siūlosi vien vidine savo buvimo tiesa galia.

Tiesa patvirtina save meile. Ji niekada nėra mūsų nuosavybė, mūsų vaisius, lygiai kaip ir meilės neįmanoma pagaminti, ją tik galima gauti ir toliau dovanoti. Mums reikia šios tiesai būdingos vidinės galios. Šia tiesos galia pasitikime kaip krikščionys. Ją liudijame. Turime ją toliau dovanoti taip, kaip patys esame ją gavę, kaip ji mums save yra padovanojusi.

„Žvelgti į Kristų“ – toks šios dienos šūkis. Šis raginimas ieškančiam žmogui savaime virsta prašymu,

kreipiamu pirmiausia į Mariją, kuri jį mums padovanojo kaip savo kūdikį: „Parodyk mums Jėzų!“ Melskime to šiandien iš visos širdies; melskime to ne tik šią valandą, karštai ieškodami Atpirkėjo veido. „Parodyk mums Jėzų!“ Marija atsako parodydama jį mums iš pradžių kaip kūdikį. Dievas dėl mūsų padarė save mažą.

Dievas ateina ne su išorine galia, jis ateina savo meilės, kuri yra jo galia, bejėgystėje. Jis atiduoda save į mūsų rankas. Jis prašo mūsų meilės. Jis kviečia mus patiems pasidaryti mažiems, nužengti nuo savo aukštųjų sostų ir išmokti būti vaiku Dievo akivaizdoje. Jis siūlo mums *Tu*. Jis prašo, kad mes juo pasitikėtume ir taip išmoktume būti tiesoje bei meilėje. Kūdikėlis Jėzus, žinoma, primena mums visus šio pasaulio vaikus, per kuriuos jis nori prie mūsų prisitarti, – skurstančius, kaip kareivius išnaudojamus, niekada tėvų meilės neaptyrusius, sergančius ir kenčiančius, bet kartu ir linksmus bei sveikus vaikus. Europa stokoja vaikų: mums visko reikia sau patiems ir veikiausiai ateitimi reikiamai nepasitikime. Tačiau Žemė be ateities bus tik tada, kai užges žmogaus širdies jėgos ir širdies apšviečiamas protas – kai virš Žemės nebešvies Dievo veidas. Kur Dievas, ten ateitis.

„Žvelgti į Kristų“: trumpai dar meskime žvilgsnį į Nukryžiuotąjį virš pagrindinio altoriaus. Dievas atpirko pasaulį ne kalaviju, bet kryžiumi. Mirdamas Jėzus išskeičia rankas. Tai pirmiausia kančios judesys, kuriuo jis leidžia save dėl mūsų prikalti, kad suteiktų mums savo gyvybę. Tačiau išskėstos rankos sykiu yra besimeldžiančiojo laikysena – tai ištiestomis rankomis besimeldžiančio kunigo laikysena: Jėzus savo kančia ir mirtį pavertė malda ir per tai – meilės Dievui bei žmonėms aktu. Todėl išskėstos Nukryžiuotojo rankos galiausiai yra ir apkabinimas, kuriuo jis trokšta patraukti mus prie savęs, paimti į savo meilės rankas. Tad jis yra gyvojo Dievo paveikslas, pats Dievas, ir jam galime save patikėti.

„Žvelgti į Kristų!“ Kai tai darome, matome, kad krikščionybė yra kažkas kita negu moralės sistema, reikalavimų ir įstatymų serija ir pranoksta tai. Tai draugystės, palaikančios ir gyvenime, ir mirtyje, dovana: „Jau nebevadinu jūsų tarnais, bet vadinu jus draugais“ (plg. *Jn* 15, 15), – sako Viešpats saviesiems. Patikime save šiai draugystei. Bet kaip tik todėl, kad krikščionybė yra daugiau negu moralė, būtent draugystės dovana, joje glūdi ir didelė moralinė jėga, kurios taip reikia mūsų laiko iššūkių akivaizdoje. Kartu su Jėzumi Kristumi ir jo Bažnyčia vis iš naujo skaitant Sinajaus Dekalogą bei skverbiantis į jo gelmę, prieš akis jis iškyla kaip didingas, galiojantis, išliekantis paliepimas. Dekalogas pirmiausia yra „taip“ Dievui, Dievui, kuris mus myli ir veda, kuris mus remia ir kartu palieka mums mūsų laisvę, negana to, kaip tik ir paverčia ją laisve (pirmi trys įsakymai).

Dekalogas yra „taip“ šeimai (ketvirtas įsakymas), „taip“ gyvybei (penktas įsakymas), „taip“ atskingai meilei (šeštas įsakymas), „taip“ solidarumui, socialinei atsakomybei ir teisingumui (septintas įsakymas), „taip“ tiesai (aštuntas įsakymas) ir „taip“ pagarbai kitiems žmonėms bei tam, kas jiems priklausso (devintas ir dešimtas įsakymas). Remdamiesi mūsų draugystės su gyvuoju Dievu jėga šiuo daugialypių „taip“ gyvename ir kartu kaip kelrodį įnešame jį šią mūsų pasaulio valandą.

„Parodyk mums Jėzų!“ Šiuo į Viešpaties motiną kreipiamu prašymu čia leidomės į kelią. Šis prašymas lydi mus grįžtančius kasdienybėn. Žinome, kad Marija mūsų prašymą girdi: taip, visada, kai pažvelgiame į Mariją, jis mums rodo Jėzų. Taip galime atrasti teisingą kelią, eiti juo žingsnis po žingsnio, kupini ramaus džiaugsmo, kad kelias veda į šviesą – amžinosios meilės džiaugsmą. Amen.

„Sine dominico non possumus!“

Popiežiaus Benedikto XVI pamokslas, pasakytas per šv. Mišias Šv. Stepono katedroje rugsėjo 9 d.

Brangūs broliai ir seserys!

„Sine dominico non possumus!“ Be Viešpaties dovanos, be Viešpaties dienos negalime gyventi – taip 304 m. atsakė Abitenės šiandieniam Tunise krikščionys, užklupti švenčiantys uždraustą sekmadieninę Eucharistiją ir atvesti pas teisėjus. Jų klausta, kodėl rengė krikščioniškąsias sekmadienio pamaldas, nors ir žinojo, jog už tai numatyta mirties bausmė. „Sine dominico non possumus“: žodyje „dominico“ neatsiejamai susipynusios dvi reikšmės, kurių vienybę turime vėl išmokti suvokti.

Tai pirmiausia Viešpaties dovana – ši dovana yra jis pats: Prisikėlusysis, kurio palytėjimo bei artumo krikščionims tiesiog reikia norint būti patiems savi. Tačiau tas palytėjimas nėra vien psichinis, vidinis, subjektyvus – susitikimas su Viešpačiu įsirašo į laiką tam tikra diena bei per tai į mūsų konkretų, fizinį ir bendruomeninį buvimą, į laikiškumą. Šis susitikimas suteikia mūsų laikui ir per tai mūsų visam gyvenimui centrą, vidinę tvarką.

Šiems krikščionims sekmadieninis Eucharistijos šventimas buvo ne paliepimas, bet vidinė būtinybė. Be to, kuris mūsų gyvenimą remia, gyvenimas yra tuščias. Šio centro atsisakyti arba jį išduoti reikštų atimti iš gyvenimo patį jo pagrindą, jo vidinį kilnumą, jo grožį.

Ar anuometinių krikščionių laikysena tebėra aktuali mums, šiandienams krikščionims? Taip, ir mums reikia mus remiančio, mūsų gyvenimui kryptį bei turinį teikiančio gyvenimo. Mums irgi reikia sąlyčio su per mirtį mus nešančiu Prisikėlusiuoju. Mums reikia šio mus suburiančio, mums laisvės erdvę dovanojančio, pro kasdienybės bruzdesį tolyn į kūrybingą Dievo meilę, iš kurios kylame ir kurios link einame, pažvelgti leidžiančio susitikimo.

Tiesa, klausydami šios dienos Evangelijos, į mus besikreipiančio Viešpaties, išsigastame. „Kiekvienas, kuris neatsižada visos savo nuosavybės ir visų šeimos ryšių, negali būti mano mokinys.“ Norėtume prieštarauti: Ką tu čia sakai, Viešpatie? Argi pasauliui nereikia šeimos? Ar jam nereikia tėvo ir motinos meilės, tėvų ir vaikų, vyro ir moters meilės? Argi nereikia meilės gyvybei, džiaugimosi gyvybe? Ir argi nereikia žmonių, investuojančių į šio pasaulio gėrybes bei dirbančių mums duotą žemę, kad visi galėtų dalytis jos dovanomis? Argi mums nėra pavesta plėtoti žemę ir jos gėrybes?

Atidžiau įsiklausę į Viešpatį ir pirmiausia – į visa, ką jis sako, suprastume, kad Jėzus nereikalauja iš visų žmonių to paties.

Kiekvienas turi savo užduotį ir jam numatytą sekimo Jėzumi būdą. Šios dienos Evangelijoje Jėzus kalba ne apie daugelio prisidėjusių prie jo piligriminėje kelionėje į Jeruzalę užduotį, bet apie ypatingą Dvylikos pašaukimą. Jie pirma turi pakelti kryžiaus papiktinimą, po to būti pasirengę tikrai visko išsižadėti, imtis tariamai absurdiškos užduoties eiti ligi žemės pakraščių ir, būdami menko išsilavinimo, skelbti Evangeliją apie Jėzų Kristų žiniomis besipuikuojančiam ir tariamo ar ir tikro išsilavinimo kupinam pasauliui – pirmiausia, žinoma, taip pat neturtingiesiems bei paprastiesiems. Jie turi būti pasirengę kelyje į platųjį pasaulį patys patirti kankinystę bei taip paliudyti Evangeliją apie Nukryžiuotąjį ir Prisikėlusįjį. Nors Jėzaus žodžiai šioje piligrimystėje į Jeruzalę iš pradžių skirti Dvylikai, jo pašaukimas, žinoma, neapsiriboja šia istorine akimirka ir nusidriekia į visus šimtmečius.

Visais laikais jis kviečia žmones viską sudėti į jį, viso kito atsižadant, būti visiškai jam ir per tai visiškai kitiems – kurti nesavanaudiškos meilės oazes pasaulyje, kuriame taip dažnai vertę, atrodo, teturi valdžia ir pinigai.

Dėkokime Viešpačiui, kad jis mums visais šimtmečiais dovanodavo dėl jo visko išsižadėdavusių ir jo meilės švyturiais tapdavusių vyrų ir moterų. Tik prisiminkime Benediktą ir Scholastiką, Pranciškų ir Klarą iš Asyžiaus, Elzbietą Tiuringietę ir Jadvygą Silezietę, Ignacą Lojolą, Teresę Avilietę, Motiną Teresę

ir tėvą Pijų. Šie žmonės Jėzaus žodžius paaiškino visu savo gyvenimu, taip padarydami juos mums artimus bei suprantamus. Prašykime Viešpatį, kad jis ir mūsų laikų žmonėms dovanotų drąsos visko išsižadėti ir per tai būti čia visiems.

Iš naujo grįždami prie Evangelijos, galime pastebėti, jog Viešpats ten kalba ne tik apie keletą ypatingą užduotį; branduolys to, ką jis turi galvoje, galioja visiems.

Tą pačią mintį kitąkart jis taip nusako: „Kas nori išgelbėti savo gyvybę, tas ją praras, o kas pražudys dėl manęs savo gyvybę, tas ją išgelbės. Kokia būtų nauda, jei žmogus laimėtų visą pasaulį, o save pražudytų ar sau pakenktų?!“ (Lk 9, 24 ir t.). Kas savo gyvybę nori tik turėti, pasiimti ją tik sau, tas ją praranda. Gyvybę gauna tik tas, kas save dovanoja. Kitaip tariant: tik mylintis suranda gyvybę. O meilė reikalauja vis pranokti save, reikalauja savęs išsižadėti.

Kas žiūri tik savęs, kas nori turėti kitus vien savo naudai, tas kaip tikrai save ir kitą praranda. Nenurimstantis gyvybės geismas, šiandien neduodantis žmonėms ramybės, baigiasi prarastos gyvybės dykroje. „Kas pražudys dėl manęs savo gyvybę...“, – sako Viešpats: galutinai savęs išsižadėti galima tik tada, kai pabaigoje įkrentame ne į tuštumą, bet į amžinosios meilės rankas. Tikrai save už mus ir dėl mūsų pražudžiusio Dievo meilę įgalina mus tapti laisvus, išsižadėti ir per tai tikrai surasti gyvybę. Būtent tai ir yra esmė to, ką mums Viešpats nori pasakyti tariamai tokioje griežtoje šio sekmadienio Evangelijoje.

Savo žodžiais jis dovanoja mums tikrumą, kad galime remtis jo meile, žmogumi tapusio Dievo meile. Įžiūrėti tai yra išmintis, apie kurią kalbėta pirmajame skaitinyje. Vėlgi norima pasakyti, kad visa žemės išmintis mums nenaudinga, jei nemokame gyventi, jei neišmokstame to, kas iš tiesų gyvenime svarbu.

„*Sine dominico non possumus!*“ Be Viešpaties ir be jam priklausiančios dienos gyvenimas nenusiseka. Sekmadienis mūsų Vakarų visuomenėse yra virtęs savaitgaliu, laisvalaikiu. Laisvalaikis šiuolaikinio pasaulio karštingiškame bėgsme tikrai yra kažkas gražaus ir būtino. Kiekvienas iš mūsų tai žino. Bet jei laisvalaikis neturi vidinio centro, iš kurio kyla visumos kryptis, jis galiausiai virsta tuščiu, mūsų nesustiprinančiu bei atskelti nepadedančiu laiku. Laisvalaikiui reikia centro – susitikimo su tuo, kuris yra mūsų versmė ir tikslas.

Mano didis pirmtakas Miuncheno ir Freisingo vyskupo soste, kardinolas Faulhaberis vienąkart yra taip pasakęs: „Duok sielai jos sekmadienį, duok sekmadieniui jo sielą.“

Būtent todėl, kad sekmadienį glaudžiausiai susitinkama su prisikėlusiu Kristumi žodyje ir sakramente,

jo spindulys aprėpia visą tikrovę. Ankstyvieji krikščionys pirmą savaitės dieną šventė kaip Viešpaties dieną, nes tai buvo prisikėlimo diena. Tačiau labai greitai Bažnyčia suvokė, kad pirmoji savaitės diena yra ir kūrinių ryto diena, kai Dievas ištarė: „Tebūna šviesa!“ (Pr 1, 3). Todėl sekmadienis taip pat yra Bažnyčios savaitinė kūrinių šventė – dėkingumo už Dievo kūrinių bei džiaugimasi ja šventė. Šiandien, kai kūrinių dėl mūsų rankų darbo, atrodo, iškilo įvairiopa grėsmė, turėtume įsisąmoninti ir būtent šį sekmadienio matmenį.

Ankstyvoji Bažnyčia į pirmąją dieną vis daugiau įtraukė septintosios dienos, šabo, paveldo. Dalyvaujame visus žmones apimančiame Dievo poilsyje. Taip šią dieną pajuntame kažkiek Dievo kūrinių laisvės ir lygybės. Šiandienio sekmadienio maldoje iš pradžių prisimename, kad Dievas mus per savo Sūnų atpirko ir prisiėmė kaip savo mylimus vaikus. Prašome jo kupinu gerumo žvilgsniu pažvelgti į Kristų tikinčius žmones bei dovanoti jiems tikrąją laisvę ir amžinąjį gyvenimą. Prašome gerumo kupino Dievo žvilgsnio.

Mums patiems šio gerumo kupino žvilgsnio reikia ne tik sekmadienį, bet ir kasdien. Prašydami žinome, kad toks žvilgsnis mums jau dovanotas. Negana to, žinome, kad Dievas mus visus įvaikino, tikrai priėmė į savo bendrystę.

Būti vaiku reiškia – ankstyvoji Bažnyčia tai suvokė – būti laisvam, nebūti tarnu, bet pačiam priklausyti šeimai. O tai reiškia būti paveldėtoju.

Priklausydami Dievui, turinčiam galią visoms galioms, esame bebaimiai ir laisvi. Ir esame paveldėtojai. Paveldas, kurį jis mums paliko, yra jis pats, jo meilė. Taip, Viešpatie, padaryk, kad tai giliai įsiskverbėtų į mūsų sielą ir kad per tai išmoktume atpirktojo džiaugsmo. Amen.

Krikščioniškosios šaknys – „mūsų civilizacijos fermentas“

Ištrauka iš popiežiaus Benedikto XVI kalbos, rugsėjo 7 d. Vienoje pasakytos Austrijos politikams bei diplomatų korpusui

<...> Europa

„Europos namai“, kaip mėgstame vadinti šio žemyno bendriją, tiktai tada taps vieta, kurioje visiems gera gyventi, kai bus statydinami ant tvirto kultūrinio bei moralinio bendrųjų vertybių, paveldėtų iš mūsų isto-

rijos ir tradicijų, pamato. Europa negali ir neturi neigti savo krikščioniškųjų šaknų. Jos yra mūsų civilizacijos fermentas kelyje į trečiąjį tūkstantmetį. Krikščionybė ši žemyną paženklino kuo giliausiai; tai visose šalyse, būtent ir Austrijoje, liudija ne tik nesuskaičiuojamos bažnyčios ir garsūs vienuolynai. Tikėjimą liudija pirmiausia nesuskaičiuojama daugybė žmonių, kuriuos jis istorijos tėkmėje iki pat šių dienų paskatino gyventi viltimi, meile ir gailestingumu. Mariazellis, didžioji Austrijos nacionalinė šventovė, sykiu yra įvairių Europos tautų susitikimo vieta. Tai viena iš vietų, kur žmonės gaudavo bei tebeauga „jėgų iš viršaus“ gyventi teisingą gyvenimą.

Šiomis dienomis krikščioniškąjį tikėjimą Europos viduryje liudija Rumunijoje, Sibiu mieste, vykstantis trečiasis Europos ekumeninis susirinkimas, kurio šūkis – „Kristaus šviesa šviečia visiems. Atsinaujinimo ir vienybės viltis Europoje“. Kaip čia neprisiminus Vidurio Europos Katalikų dienos, šūkiu „Kristus – Europos viltis“ 2004 metais į Mariazellį sutraukusios tiek daug tikinčių žmonių!

Šiandien dažnai kalbama apie europietiškąjį gyvenimo modelį. Tuo turima galvoje visuomeninė santvarka, ekonominę našumą jungianti su socialiniu teisingumu, politinį pliuralizmą – su pakanta, liberalumu ir atvirumu, tačiau kartu tai taip pat reiškia šiam žemynui ypatingą padėtį suteikiančių vertybių laikymąsi. Šiuolaikinės ekonomikos reikalavimai meta šiam modeliui didžiulį iššūkį. Dažnai minimos globalizacijos sustabdyti neįmanoma, tačiau politikai tenka neatidėliotina užduotis bei didelė atsakomybė suteikti globalizacijai taisykles bei ribas, kad ji nebūtų įgyvendinama neturtingų šalių bei vargšų turtingose šalyse sąskaita ir nepadarytų žalos būsimosioms kartoms.

Europa, žinoma, yra išgyvenusi bei iškentėjusi ir baisių klystkelių. Čia minėtinas ideologinis filosofijos, mokslo ir tikėjimo susiaurinimas, piktnaudžiavimas religija bei protu siekiant imperialistinių tikslų, žmogaus orumo trypimas teoriniu arba praktiniu materializmu ir galiausiai pakantos išsigimimas, kai pakanta virsta abejingumu prarandant bet kurią sąsają su išliekančiomis vertybėmis. Tačiau prie Europos savybių taip pat priskirtina savikritika, kuria ji ypač išsiskiria plačiuose pasaulio kultūrų baruose.

Gyvybė

Pirmiausia Europoje buvo suformuluota žmogaus teisių sąvoka. Pagrindinė žmogaus teisė, visų kitų teisių sąlyga, yra teisė į pačią gyvybę. Tai galioja gyvybei nuo prasidėjimo iki jos natūralios pabaigos. Todėl abortas negali būti žmogaus teisė – jis yra jos priešingybė. Jis yra „gili socialinė žaizda“, kaip neuilstamai pabrėždavo mūsų miręs brolis kardinalas Franzas Königas.

Kalbu apie tai genamas ne kokio nors ypatingo bažnytinio intereso. Veikiau ginu iš pagrindų žmogišką reikalą bei užtariu balso neturinčius negimusiuosius. Nenugręžiu akių nuo daugybės moterų problemų bei konfliktų ir suvokiu, jog mūsų kalbėjimo įtikimumas priklauso ir nuo to, ką pati Bažnyčia daro, idant padėtų tokioms moterims.

Kartu raginu atsakingus politikus neleisti, kad vaikai būtų paverčiami ligos atvejais, ir faktiškai nepanaikinti jūsų teisinėje santvarkoje įtvirtintos aborto kaip neteisybės traktuotės. Sakau tai rūpindamasis žmogiškumu. Tačiau tai tik viena pusė to, kas man kelia nerimą. Kita yra daryti visa, kad Europos šalys vėl taptų svetingesnės vaikams. Raginkite santuoka naują šeimą įsteigiančius jaunos žmones tapti motinomis ir tėvais. Taip padarysite gera ne tik jiems patiems, bet ir visai visuomenei. Tad dar labiau stenkitės skatinti aplinkybes, įgalinančias jaunas poras auginti vaikus. Bet visa tai liks bergždžia, jei mums nepavyks mūsų šalyse vėl sukurti džiaugsmo ir pasitikėjimo gyvenimu aplinką, kurioje vaikai būtų išgyvenami ne kaip našta, bet kaip dovana visiems.

Didelį rūpestį taip pat kelia debatai dėl aktyviosios eutanazijos. Gresia pavojus, jog sunkiai sergantiems ir pagyvenusiems žmonėms vieną dieną gali būti pradėtas daryti pasąmoninis arba ir neslepiamas spaudimas paprašyti mirties arba patiems save numarinti. Teisingas atsakas į kančią gyvenimo pabaigoje yra ne „aktyvioji eutanazija“, bet dėmesys, mirštančiojo globa – ypač padedant paliatyviajai medicinai. Norint įtvirtinti humanišką mirštančiojo globą, kuo skubiau įgyvendintinos struktūrinės reformos visose medicinos bei socialinės sistemos srityse ir sukurtinas paliatyviosios slaugos tinklas. Tačiau būtini ir konkretūs žingsniai sunkiai sergančiųjų bei mirštančiųjų, jų šeimoms narių, gydytojų bei slaugos personalo psichinės ir pastoracinės globos srityje. Slaugos namų sąjūdis čia daug nuveikia. Tačiau jam negalima deleguoti viso tokių užduočių pluošto. Daugybė kitų žmonių turėtų būti pasirengę sunkiai sergančiųjų bei mirštančiųjų globai skirti laiko ir pinigų bei akintini tai daryti.

Proto dialogas

Nuo europietiškojo paveldo neatsiejama mąstymo tradicija, kuriai iš pagrindų svarbi esminė tikėjimo, tiesos ir proto atitiktis. Galiausiai kalbama apie tai, ar protas yra visų daiktų pradžia bei pradai, ar ne. Ar tikrovė yra atsitiktinumo ir būtinumo vaisius, taigi protas yra atsitiktinis šalutinis neprotingybės produktas ir neprotingybės vandenyne galiausiai lieka bereikšmis, ar vis dėlto tiesa yra tai, kas sudaro pagrindinį krikščioniškojo tikėjimo įsitikinimą: *In principio erat verbum* – pradžioje buvo žodis, – visų daiktų pradžioje yra kūrybingas Dievas, nusprendusio apsireikšti žmonėms, protas.

Leiskite man čia pacituoti Jūrgeoną Habermasą, filosofą, kuris pats neišpažįsta krikščioniškojo tikėjimo: „Normatyviai modernybės savivokai krikščionybė buvo ne vien katalizatorius. Egalitarinis universalizmas, iš kurio radosi laisvės bei solidaraus bendro gyvenimo idėjos, yra tiesioginis žydų teisingumo ir krikščioniškosios meilės etikos paveldas. Šis paveldas, išlaikant nepakitusią esmę, būdavo vis kritiškai pasisavinamas ir naujai aiškinamas. Tam iki šandien nėra kitos alternatyvos“, – teigia Habermasas.

Europos užduotys pasaulyje

Atsižvelgiant į Europos nepakartojamą pašaukimą, Europai tenka ir unikali atsakomybė pasaulyje. Čia pirmiausia nevalia atsakyti pačiam savęs. Demografiškai sparčiai senėjantis žemynas neturėtų tapti dvasiškai pasenusiu žemynu. Europa geriau save suvoks, jei priims atsakomybę pasaulyje, atitinkančią jos nepakartojamą dvasinę tradiciją, jos nepaprastus gebėjimus ir jos didžiulę ekonominę galią. Todėl Europos Sąjunga turėtų imtis vadovaujančio vaidmens kovojant su skurdu pasaulyje ir siekiant taikos. Su dėkingumu turime konstatuoti, kad Europos šalys bei Europos Sąjunga yra vienos iš didžiausių tarptautinės plėtros materialinių rėmėjų, tačiau jos taip pat turėtų panaudoti ir savo politinę įtaką kalbant, pavyzdžiui, apie itin primygtinį Afrikos iššūkį, keliamą tokių milžiniškų šio žemyno tragedijų kaip AIDS rykštė, padėtis Darfūre, neteisingas gamtos išteklių išnaudojimas ir nerimą kelianti prekyba ginklais. Savo politinėmis bei diplomatinėmis pastangomis Europa ir jos šalys lygiai taip pat negali palikti nuošalyje rimtos situacijos Artimuosiuose Rytuose, kur visiems privalu prisidėti prie skatinimo atsakyti prievartos, puoselėti abipusį dialogą bei siekti tikrai taikaus sugyvenimo. Tinkamais prekybiniais mainais plėtotini ir santykiai su Lotynų Amerikos bei Azijos žemyno tautomis. <...>

„Pasauliui reikia mūsų liudijimo“

Popiežiaus Benedikto XVI pamokslo, pasakyto rugsėjo 8 d. Mariazellio bazilikoje per Vakarinės liturgiją, ištrauka

<...> Mieli bičiuliai, kaip kunigai ir pašvęstieji asmenys esate Jėzaus Kristaus misijos tarnai ir tarnaitės. Lygiai kaip prieš du tūkstančius metų Jėzus pašaukė žmones sekti paskui jį, taip ir šiandien, jo pašaukti, kelionėn pakyla Jėzumi susižavėję vyrai ir moterys, akinami troškimo paskirti savo gyvenimą Bažnyčios tarnybai bei atiduoti jį padedant žmonėms. Jie išdrįsta sekti paskui Jėzų ir nori būti jo liudytojai.

Gyventi sekant Jėzų iš tikrųjų reikia drąsos, nes mums visada gresia nuodėmė, nelaisvė ir atsimetimas. Todėl mums visiems reikia jo malonės, kurią su kaupu gavo Marija. Kaip Marija mokomės žvelgti į Kristų bei laikyti jį matu. Galime dalyvauti Bažnyčios, kurios Galva jis yra, visuotinėje išganomojoje misijoje. Viešpats pašaukia kunigus, vienuolius ir pasauliečius eiti į pasaulį su jo daugialype tikrove ir ten prisidėti prie Dievo karalystės statydinimo. Jie tai daro labai įvairiai: skelbdami Evangeliją, statydindami bendruomenes, vykdydami įvairias pastoracines tarnystes, veikliai mylėdami bei gyvendami gailėstingąją meilę, apaštalavimo dvasia plėtodami tyrimus bei mokslą, puoselėdami dialogą su mus supančia kultūra, skatindami Dievo trokštamą teisingumą ir atsitraukę kontempliuodami – tai ne mažiau svarbu – Dievo Trejybę bei aukštindami Dievą kartu su savo bendrija.

Viešpats kviečia jus į „per laiką keliaujančios“ Bažnyčios piligrimystę. Jis kviečia kartu eiti jo piligriminiu keliu bei dalytis jo gyvenimu, kuris ir šiandien tebėra kryžiaus bei Priskėlusiojo kelias per mūsų dienų Galilėją. Bet visada būtent vienas Viešpats kviečia mus į vieną tikėjimą per vieną krikštą. Tad ėjimas jo keliu reiškia abu dalykus – kryžiaus matmenį su nesėkmėmis, kančiomis, nesupratingumu, negana to, panieka ir persekiojimu ir kartu gilų džiaugsmą jam tarnauti bei didelę iš susitikimo su juo kylančią paguodą. Kaip ir Bažnyčios, pavienių bendruomenių, bendrijų ir kiekvieno pakrikštyto krikščionio misija kyla iš nukryžiuoto bei prisikėlusio Kristaus patyrimo.

Jėzaus Kristaus ir visų krikščionių misijos ašis yra Dievo karalystės skelbimas. Toks skelbimas Kristaus vardu Bažnyčiai, kunigams, vienuoliams ir visiems pakrikštytiesiems reiškia jo liudijimą pasaulyje. Juk Dievo karalystė yra pats Dievas, esantis čia, dabar ir tarp mūsų bei valdantis per mus. Todėl Dievo karalystė statydinama, kai Dievas gyvena mumyse ir mes Dievą nešame į pasaulį.

Jūs tai darote liudydami Dievo kūrybingoje meilėje besišaknijančią ir visokiai beprasmybei bei nevilčiai priešingą prasmę. Jūs stovite dėl šios prasmės besigalynėjančiųjų, gyvenimui teigiamą pavidalą suteikti trokštančiųjų pusėje. Malda ir prašymu užtariate Dievo ieškančiuosius, jo link keliaujančiuosius. Jūs liudijate viltį, kuri, pranokdama bet kokią tylią ir balsią nevilčių, kreipia į Dievo ištikimybę bei globą. Taip jūs esate su tais, kurių nugaras lenkia sunkūs likimai ir kuriems nepavyksta atsikratyti savo naštų. Jūs liudijate žmogui save atiduodančią ir taip mirtį nugalėjusią meilę. Taip jūs stovite niekada meilės nepatyrusiųjų, gyvenimą tikėti nebegebančiųjų pusėje.

Taip jūs priešinatės daugialypiems paslėpto ir atviro neteisingumo būdams bei plintančiai paniekai žmonėms. Tad jūsų visa egzistencija, mieli broliai ir sese-

rys, kaip ir Jono Krikštytojo egzistencija, turėtų būti didelis, gyvas į Jėzų Kristų, žmogumi tapusį Dievo Sūnų, kreipiantis ženklas.

Jėzus yra pavadinęs Joną degančiu ir šviečiančiu žiburium (plg. *Jn 5, 35*). Ir jūs būkite tokie žiburiai! Jūsų šviesa tepasiekia visuomenę, politiką, ūkio, kultūros bei tyrinėjimų pasaulį. Net jei tai būtų menka švieselė tarp daugybės žaltvykščių, jėgos bei spindesio jai teiktų didžioji ryto žvaigždė, prisikėlęs Kristus, kurio šviesa šviečia, trokšta šviesti per mus ir niekada neužges.

Sekti – juk trokštame sekti – reiškia įaugti į Kristaus nusistatymą, Kristaus gyvenseną, būkite, kaip pasakyta Laiške filipiečiams, tokio nusistatymo kaip Jėzus Kristus.

„Žvelgti į Kristų“ – toks yra šių dienų šūkis. Žvelgdama į jį, didįjį gyvenimo Mokytoją, Bažnyčia atrado tris iškilus Jėzaus Kristaus nusistatymo požymius. Šie trys požymiai – kartu su tradicija mūsų vadina mi evangeliniais patarimais – tapo pagrindiniais gyvenimo, radikaliai sekant Kristumi, elementais: tai – neturtas, skaistumas ir klusnumas. Šią valandą šiuos elementus šiek tiek apmąstykime.

Jėzus Kristus, turėdamas visus Dievo turtus, dėl mūsų tapo vargdieniu – taip mums sako Paulius Antrajame laiške korintiečiams. Tai nepaprastai svarbūs žodžiai, apie tai turime nuolatos mąstyti. Laiške filipiečiams rašoma: jis save apiplėšė, nusižemino, tapdamas klusnus iki kryžiaus mirties (plg. *Fil 2, 8* ir t.). Jis, kuris tapo vargdieniu, skelbė, kad vargdieniai yra palaiminti.

Šventasis Lukas savajame palaiminimų variante mums parodo, kad šis šūksnis, vargdienių palaiminimas, susijęs su neturtingu, tikrai vargstančiu žmogumi to meto Izraelyje, kur būta slegiančios turtinųjų ir neturtėlių priešybės. Tuo tarpu šventasis Matas savajame palaiminimų variante mums pareiškia, jog vien materialinis neturtas, kaip toks, savaime nelaiduoja Dievo artumo, nes širdis gali būti kieta ir kupina turtų geismo, tačiau kartu – kaip ir visas Šventasis Raštas – leidžia suvokti, jog, kad ir kaip būtų, Dievas yra vargšams artimas ypatingu būdu. Taigi tampa aišku: krikščionis čia išvelgia jo, jo pastangų, laukiantį Kristų.

Kas nori radikaliai sekti Kristumi, turi atsisakyti materialaus turto. Tačiau tokiu neturtu jis privalo gyventi remdamasis Kristumi, laikyti tai nuoširdžiu išsilaisvinimu artimo tarnybai.

Neturto ir vargšų klausimas turėtų būti nuolatinis rimto sąžinės tyrimo turinys visiems krikščionims, bet pirmiausia mums, kunigams ir pašvęstojo gyvenimo asmenims bei bendruomenėms. Būtent mes, kuriems klojasi neblogai, kurie nesame vargšai, turėtume, mano

galva, ypač pasvarstyti, kaip galėtume sąžiningai įgyvendinti šį pašaukimą. Norėčiau tai pasiūlyti jūsų, mano, mūsų sąžinės tyrimui.

Norėdami teisingai suprasti, ką reiškia skaistumas, turėtume atsisipirti nuo jo pozityvaus turinio. O jį vėlgi atrandame tik žvelgdami į Jėzų Kristų.

Jėzus gyveno atsigręžęs ir į Tėvą, ir į žmones. Šventajame Rašte Jėzų pažįstame kaip besimeldžiantįjį, naktis praleidžiantį besikalbant dviese su Tėvu. Melsdamasis jis į Sūnaus santykį su Tėvu įima visą savo ir mūsų žmogiškąją būtį. Toks dialogas su Tėvu tada vis iš naujo virsta pasiuntimu į pasaulį, pas mus. Jo pasiuntimas vertė jį visiškai ir nepadalytai gręžtis į žmones. Šventojo Rašto liudijimai rodo, kad Jėzaus elgesyje su žmonėmis nė vienu jo egzistencijos akimirksniu nebūta savo intereso ar savanaudiškumo priemaišos. Jėzus mylėjo žmones Tėve, remdamasis Tėvu ir todėl tikrai juos pačius – tokius, kokie jie iš tikrųjų yra realybėje.

Įžengimas į Jėzaus Kristaus nusistatymą, į jo šią visą bendrabūvį su gyvuoju Dievu ir į šį grynąjį bendrabūvį su žmonėmis, visiškai paklūstant Dievui, toks įžengimas į Jėzaus Kristaus nusistatymą įkvėpė Paulių išplėtoti savo teologiją ir gyvenimo praktiką, kuriomis būtų atsiliepta į Jėzaus žodžius apie apsisprendimą nesituokti dėl Dangaus karalystės (plg. *Mt 19, 12*).

Kunigai ir pašvęstieji asmenys gyvena ne be žmogiškųjų ryšių. Skaistumas kaip tikrai reiškia – tą norėjau pabrėžti – intensyvų ryšį, tai pozityvus santykis su gyvuoju Dievu ir todėl su Tėvu. Todėl celibatinio skaistumo įžadais aukštiname ne individualizmą ar ryšių nebuvimą, bet intensyvius ryšius, kuriuos gebame palaikyti ir kuriais esame apdovanoti, kad visiškai ir be išlygų imtume tarnauti Dievo karalystei ir per tai žmogui. Tad kunigai ir pašvęstieji asmenys patys virsta vilties žmonėmis. Kliudamiesi vien Dievu ir taip parodydami, kad Dievas jiems yra tikrovė, jie kuria erdvę jo, Dievo karalystės buvimui pasaulyje.

Brangūs kunigai ir pašvęstieji asmenys, jūsų indėlis labai didelis: visokio geismo, visokio nekantraus egoizmo, vartojimo alkio, individualybės kulto sukuryje mėginame gyventi nesavanaudiška meile žmonėms.

Gyvename viltimi, kurios išsipildymą patikime Dievui, nes tikime, kad jis tas, kuris išpildo. Kas būtų buvę, jei tokių nuorodos pobūdžio pavidalų krikščionijos istorijoje nebūtų buvę? Kuo virstų mūsų pasaulis, jei nebūtų kunigų, vienuolijoms bei pašvęstojo gyvenimo bendrijoms priklausančių vyrų ir moterų, savo gyvenimu liudijančių viltį, jog žmogaus troškimai bus su kaupu išpildyti, taip pat visą žmogišką meilę pranokstančios Dievo meilės patyrimą?

Pereikime prie klusnumo. Jėzus visą savo gyvenimą nuo tylių metų Nazarete iki mirties ant kryžiaus akimirkos gyveno įsiklausymu į Tėvą, klusnumu Tėvui. Prisiminkime, pavyzdžiui, naktį Alyvų kalne: „Ne kaip aš noriu, bet kaip tu.“ Taip melsdamasis Jėzus į savo sūniškąją valią įima mūsų visų besipriešinančią savivalę, mūsų maištą paverčia savo klusnumu. Jėzus buvo besimeldžiantysis. Bet per tai jis kartu buvo įsiklausantysis ir paklūstantysis: tapo „klusnus iki mirties, iki kryžiaus mirties“ (*Fil 2, 8*).

Krikščionys nuolatos patirdavo, kad jie, save patikėdami Viešpaties valiai, savęs nepraranda, bet, priešingai, per tai prisiskverbia iki savo giliosios tapatybės ir vidinės laisvės. Žvelgdami į Jėzų, jie pamatė, jog tas, kas save dovanoja, save suranda; kad laisvas tampa tas, kas susisaisto Dievu besiremiančiu bei jo ieškančiu klusnumu. Įsiklausymas į Dievą bei klusnumas jam neturi nieko bendra su nurodinėjimu iš šalies ir savęs netektimi. Tik įžengdami į Dievo valią pasiekiamo savo tikrąją tapatybę. Būtent tokio patyrimo reikia šiandieniam „savirealizacijos“ ir „apsisprendimo“ troškimo apimtam pasauliui.

Romano Guardini savo autobiografijoje pasakoja, kaip vieną kritišką jo kelio akimirka, kilus abejonėms savo vaikystės tikėjimu, jam buvo dovanotas pamatinis viso jo gyvenimo apsisprendimas – tai įvyko susitikus su Jėzaus žodžiais, jog save suranda tik tas, kas save praranda (plg. *Mk 8, 34; Jn 12, 25*); kad save surasti, save įgyvendinti neįmanoma savęs neatsisakant, savęs neprarandant. Bet tada jam kyla klausimas: kuria linkme reikia save prarasti? Kam save dovanoti? Jam tapo aišku, jog savęs visiškai atidavimas įmanomas tik atsiduriant Dievo rankose: tik jo linkme galiausiai galime save prarasti ir tik jame galime save surasti.

Bet tada iškilo klausimas: kas yra Dievas? Kur yra Dievas? Ir štai dabar jis suvokė, kad tas Dievas, kuriam galime save atiduoti, tegali būti tik Jėzuje Kristuje konkretus ir artimas tapęs Dievas. Ir vėl kyla klausimas: kur rasti Jėzų Kristų? Kaip galėčiau jam save tikrai atiduoti?

Guardini besigalynėjant surastas atsakymas yra štai toks: konkrečiai čia ir dabar Jėzus Kristus mums yra tikrai savo Kūne, Bažnyčioje. Todėl klusnumas Dievo valiai, klusnumas Jėzui Kristui turi būti visai konkretus bei praktinis nuolankus klusnumas Bažnyčiai. Manau, ir tai turėtų būti nuolatinio nuodugnaus mūsų sąžinės tyrimo objektas. <...>

Apie vienuolių maldą ir teologijos studijas

Ištrauka iš popiežiaus Benedikto XVI kalbos, pasakytos rug-
sėjo 9 d. Šventojo Kryžiaus cistersų vienuolyne

<...> Vienuoliai nėra vieninteliai, kurie meldžiasi; mel-
džiasi ir kiti žmonės – vaikai, jaunuoliai, pagyvenusieji,
vyrai ir moterys, susituokusieji ir viengungiai – mel-
džiasi ar bent turėtų melstis kiekvienas krikščionis.

Tačiau vienuolių gyvenime maldai tenka ypatinga
vieta: ji yra jų profesijos ašis. Jų profesija – melstis.
Bažnyčios tėvų laikais vienuoliškasis gyvenimas bū-
davo apibūdinamas kaip angelų. O esminiu angelų
momentu laikytas garbinimas. Jų gyvenimas yra gar-
binimas. Taip turėjo ir būti tarp vienuolių. Jie mel-
džiasi pirmiausia ne dėl to ar ano, bet tiesiog dėl to,
kad Dievą verta garbinti. Todėl tokia nesuinteresuo-
ta malda, trokštanti būti grynomis pamaldomis, pa-
grįstai vadinama *officium*. Tai „tarnystė“, vienuolių
„šventoji tarnystė“. Ji teikiama trejybiškam Dievui,
labiau už viską vertam „priimti šlovę, pagarbą ir ga-
lybę“ (Apr 4, 11), nes jis visa įstabiai sutvėrė ir dar
įstabiau atpirko.

Dievui pašvęstųjų *officium* kartu yra šventoji tarnys-
tė ir liudijimas žmonėms. Kiekvienas žmogus savo
širdies gelmėje nešioja sąmoningą ar nesąmoningą ga-
lutinės pilnatvės, didžiausios laimės, tad galiausiai
Dievo troškimą. Vienuolynas, kuriame bendruome-
nė kasdien po kelis kartus susirenka šlovinti Dievą,
liudija, kad šis pirmapradis žmogaus troškimas nėra
bergždžias.

Dar labiau negu mes, žmonės, Dievo ieškome bei il-
gimės, esame jo ieškomi bei trokštami, maža to, at-
randami ir atperkami! Visų laikų ir tautų žmonių, vi-
sų filosofų, religijų ir kultūrų žvilgsnis galiausiai at-
siremia į plačiai atmerktas nukryžiuoto ir prisikėlu-
sio Dievo Sūnaus akis; jo atvira širdis yra meilės pil-
natvė. Kristaus akys yra mylinčio Dievo žvilgsnis.
Kryžiaus atvaizdas virš altoriaus, kurio romaninis ori-
ginalas yra Sarzano katedroje, liudija, kad šis žvilgs-
nis skirtas kiekvienam žmogui. Mat Viešpats žvelgia
mums kiekvienam į širdį.

Vienuolystės šerdis yra garbinimas – buvimas ange-
lų būdu. Bet kadangi vienuoliai šioje žemėje yra žmo-
nės su kūnu ir krauju, šventasis Benediktas prie cen-
trinio imperatyvo *ora* dar pridūrė antrą – *labora*. Šven-
tojo Benedikto ir šventojo Bernardo supratimu, vie-
nuoliškajame gyvenime nuo maldos neatsiejamas dar-
bas, Žemės formavimas pagal Kūrėjo valią. Tad vie-
nuoliai visais amžiais, remdamiesi žvilgsniu į Dievą,
darydavo Žemę gyvenamą bei gražią. Kūrinijos tau-
sojimas bei šventinimas kilo būtent iš jų žvelgimo į

Dievą. *Ora et labora* ritmu Dievui pašvęstųjų bendri-
ja liudija Jėzuje Kristuje į mus žvelgiantį Dievą, ku-
rio žvilgsnis daro žmogų ir pasaulį teisus.

Todėl jūsų pirmutinė tarnystė šiam pasauliui turėtų
būti jūsų malda ir liturgijos šventimas. Kiekvienas
kunigas, kiekvienas Dievui pašvęstas asmuo turėtų
laikytis nusistatymo „niekam neteikti pirmenybės pa-
maldų atžvilgiu“. Tokio nusistatymo grožis taip reik-
šis liturgijos grožiu, kad ten, kur drauge giedosime,
šlovinsime, švęsime ir garbinsime Dievą, ten žemėje
atsidurs dalis dangaus.

Pastangos liturgijos labai vis dėlto neturi nustelbti
esminės žvilgsnio į Dievą reikšmės. Stovime prieš
Dievą – jis kalba su mumis ir mes su juo. Visada, kai
liturgijos apmąstymuose dėmesys imamas skirti tik
tam, kaip liturgiją padaryti patrauklią, įdomią ir gra-
žią, liturgija jau patiria nuosmukį. Arba ji yra *opus
Dei*, kur tikrasis subjektas yra Dievas, arba ji tokia
nėra. Prašau – švęskite liturgiją žvelgdami į Dievą
bendrystėje su šventaisiais, su visų laikų bei vietų
gyvąja Bažnyčia, idant ji išreikštų žmogui draugiško
Dievo grožį bei iškilumą. <...>

<...> Dievas niekada nėra vien teologijos objektas, jis
visada kartu yra jos gyvasis subjektas. Krikščioniškoji
teologija niekada nėra vien žmogiška kalba apie Die-
vą, ji visada sykiu taip pat yra *logos* ir logika, kurioje
pasirodo Dievas. Todėl mokslinis intelektualumas ir
gyvas maldingumas yra du studijų elementai, neiš-
vengiamai reikalaujantys vienas kito kaip papildinio.

Cistersų ordino tėvas, šventasis Bernardas, priešinosi
objektyvizuojančio racionalumo atskirumui nuo baž-
nytinio dvasingumo. Mūsų šiandienė situacija kito-
kia ir kartu labai panaši. Stengiantis būti pripažintai
griežtai mokslinė šiuolaikine šio žodžio prasme, te-
ologijai gali pristigti tikėjimo oro. Bet lygiai kaip li-
turgija, kuri, užmiršusi žvelgti į Dievą, nustoja būti
liturgija, taip ir teologija, nebeįvepuojanti tikėjimo
erdvėje, liaujasi buvusi teologija; tada belieka kelios
daugiau ar mažiau tarpusavyje susijusios disciplinos.
Tačiau kur bus praktikuojama „klūpančioji teologi-
ja“, kokios reikalavo Hansas Ursas von Balthasaras
(plg. Hans Urs von Balthasar. „*Theologie und Heilig-
keit*“, 1948 m. rašinys leidinyje: *Verbum Caro. Schrif-
ten zur Theologie I*. Einsiedeln 1960, 195–224), ten ne-
trūks vaisių Bažnyčiai nei Austrijoje, nei už jos ribų.
<...>

Apie savanorių darbą

Ištrauka iš popiežiaus Benedikto XVI kalbos, pasakytos rugsėjo 9 d. Vienos koncertų namuose per iškilmingą susitikimą su Austrijos socialinių bei karitatyvinių institucijų darbuotojais savanoriais

<...> Ačiū Dievui, daugeliui žmonių yra garbės dalykas savanoriškai išsipareigoti kitiems, kokiai nors organizacijai, sąjungai arba tam tikram bendrojo gėrio reikalui. Toks išsipareigojimas pirmiausia reiškia galimybę išskleisti savo asmenybę ir veikliai bei atsakingai įsitraukti į visuomeninį gyvenimą. Vis dėlto pasirengimą imtis savanoriškos veiklos kartais lemia labai skirtingi ir įvairūs motyvai. Dažnai iš pradžių tebūna tiesiog noras padaryti ką nors naudinga bei prasminga ir patirti nauja. Jauniems žmonėms natūraliai ir pagrįstai rūpi džiaugsmas ir gražūs išgyvenimai, autentiškos draugystės bendrai plėtojant prasmingą veiklą patyrimas. Dažnai savos idėjos bei iniciatyvos siejamos su veiklia artimo meile; individas tada įtraukiamas į jam pagrindą teikiančią bendruomenę. <...>

<...> Artimo meilė nedeleguojama. Valstybė ir politika <...>, kad ir kaip stengtųsi plėtoti socialinę valstybę, to vis dėlto pakeisti negali. Artimo meilė nuolat reikalauja asmeninio savanoriško įsitraukimo, kurio pamatinės sąlygas valstybė, tiesa, gali ir privalo sukurti. Tokio įsitraukimo dėka ta pagalba išlaiko žmogiškąjį pobūdį ir nėra nuasmeninama. Būtent todėl jūs, savanoriai, esate ne socialinio tinklo spragų kamšytojai, bet tikri mūsų visuomenės žmogiško ir krikščioniško veido kūrėjai.

Būtent jauni žmonės nori, kad jų gebėjimai ir talentai būtų „pabudinami bei atrandami“. Savanoriai troškta būti reikalingi, asmeniškai užkalbinami. „Mums reikia tavęs!“, „Tu tai gali!“ – koks įtaigus toks užkalbinimas. Būtent savo žmogišku paprastumu jis netiesiogiai kreipia į Dievą, kuris kiekvieno mūsų norėjo, kiekvienam skyrė užduotį, maža to, kuriam kiekvienas esame reikalingi ir kuris laukia mūsų indėlio.

Jėzus pašaukė ir padaršino žmones didiems dalykams, kurių jie savo jėgomis nemanė gali imtis. Leistis būti užkalbinamam, apsispręsti ir tada pasukti tam tikru keliu nekeliant įprastiniu tapusio naudos ir pelno klausimo – tokia laikysena paliks išganingų pėdsakų.

Tokį kelią savo gyvenimu parodė šventieji. Tai įdomus ir įtemptas, didžiadvasiškas ir kaip tiktai šiandien laiko dvasią atitinkantis kelias. „Taip“ savanoriškam ir solidariam išsipareigojimui yra apsisprendimas, padarantis žmogų laisvą bei atvirą kito vargo, teisingumo, gyvybės apsaugos ir kūrinijos išsaugojimo reikalui. Savanoriškosios tarnybos esmę sudaro pagrindi-

niai Dievo ir žmogaus krikščioniškojo paveiklo matmenys – Dievo ir artimo meilė.

Mieli savanoriai, ponai ir ponios, savanoriškasis išsipareigojimas yra dėkingumo aidas ir mūsų pačių patirtosios meilės tolesnis perteikimas. „*Deus vult diligentes* – Dievas nori mylinčių“, – XIV amžiuje yra pasakęs Dunsas Škotas (*Opus Oxoniense* III d. 32 q. 1 n. 6). Taip žvelgiant, savanoriškasis išsipareigojimas labai susijęs su malone.

Kultūrai, norinčiai, kad už viską būtų pateikiama sąskaita bei viskas apmokama, ir žmonių tarpusavio elgesį dažnai išspraudžiančiai į siaurą teisių bei pareigų korsetą, nesuskaičiuojama daugybė savanoriškai besidarbuojančių žmonių leidžia patirti, kad pats gyvenimas yra neužsitarnauta dovana. Kad ir kokie skirtingi, daugialypiai ar net prieštaringi būtų savanoriško išsipareigojimo motyvai ir būdai, visus juos galiausiai vienija gili, iš „dovanai“ kylanti bendrybė.

Neatlyginamai gavome iš Kūrėjo gyvybę, neatlyginamai esame išlaisvinti iš nuodėmės ir blogio akli gatvio, neatlyginamai mums buvo dovanota Dvasia su jos daugialypėmis dovanomis. Savo enciklikoje rašiau: „Meilė nereikalauja atlygio; ji nenaudojama kitiems tikslams siekti“ (Benediktas XVI. *Deus caritas est*, 31c).

„Kas geba padėti, suvokia, kad jam irgi lygiai taip pat padedama ir kad galėjimas padėti nėra nei jo nuopelnas, nei dingstis save aukštinti. Ta užduotis yra dovana“ (*Deus caritas est*, 35).

Tai, ką esame gavę, neatlyginamai perduodame toliau – savo išsipareigojimu, savo savanoriškąja tarnyba. Tokia „neatlyginamumo“ logika yra anapus vien moralinės privalomybės bei būtinybės ribų.

Be savanoriško išsipareigojimo negalėjo, negali ir negalės egzistuoti visuotinė gerovė ir visuomenė. Savanorystė gyvuoja ir pasiteisina už apskaičiavimo ir tikėjimosi atsakomosios paslaugos ribų; ji laužo rinkos dėsningumus. Juk žmogus nėra vien tik ūkiškai veikiantis bei taip traktuotinas veiksny. Visuomenės tolesnė plėtra ir kilnumas visada priklauso būtent nuo tų žmonių, kurie daro daugiau negu tik tai, ką privalo daryti.

Ponai ir ponios, savanoriškoji tarnyba yra tarnavimas panašumu į Dievą besiremiančiam žmogaus kilnumui. Ireniejus Lionietis II a. yra pasakęs: „Dievo garbė yra gyvas žmogus. Bet žmogaus gyvastis yra regėti Dievą“ (*Adversus haereses* IV, 20, 7). Mikalojus Kuzietis savo veikle apie Dievo regėjimą šią išvalgą toliau taip išplėtojo: „O kadangi akis yra ten, kur būva meilė, suvokiu, kad Tu mane myli... Tavo žvelgimas, Viešpatie, yra meilė... Į mane žvelgdamas, Tu,

o pasislėpęs Dieve, leidi save man pamatyti... Tavo žvelgimas yra gyvybės teikimas... Tavo žvelgimas reiškia veikimą“ (Mikalojus Kuzietis. *De visione Dei/ Die Gotteschau*, leidinyje: *Philosophisch-Theologische Schriften*, hg. und eingef. Von Leo Gabriel, Wien 1967, Bd. III, 105–111). Dievo žvilgsnis – Jėzaus žvilgsnis – užkrečia mus Dievo meile.

Žvilgsniai gali būti tušti ar net niekinantys. Bet žvilgsniu taip pat galima teikti pripažinimą bei išreikšti meilę. Savanoriai teikia žmonėms pripažinimą, primena žmogaus kilnumą ir žadina gyvenimo džiaugsmą bei viltį. Savanoriai yra žmogaus teisių ir kilnumo sergėtojai bei advokatai.

Su Jėzaus žvilgsniu susijusi dar viena matymo forma. „Jis pamatė, bet praėjo kita puse kelio“, – Evangelijoje sakoma apie kunigą ir levitą, kurie mato pakelyje gulintį pusgyvį žmogų, bet nieko nedaro (*Lk* 10, 31. 32). Žmonės mato ir nepastebi, turi prieš akis vargą ir lieka jo nesujaudinti – tai viena iš dabarties šaltųjų srovių. Matydami kitą, būtent mūsų pagalbos reikalingą, pajuntame konkretų krikščioniškosios meilės reikalavimą.

Jėzus Kristus moko mus ne užmerktų akių, bet atviro žvilgsnio mistikos ir per tai besąlygiškos pareigos matyti kito padėtį, situaciją, kurioje atsidūręs žmogus, pasak Evangelijos, yra mūsų artimas. Jėzaus žvilgsnis, Jėzaus žvelgimo mokykla veda į žmogišką artumą, solidarumą, dalijimąsi laiku, gebėjimais bei materialiomis gėrybėmis. „Visi Bažnyčios karitatyvinių institucijų darbuotojai turi ne tik mokėti tinkamai daryti tai, ko reikia šiam momentui, bet ir rodyti artimui širdį... Ta širdis mato, kur reikia meilės, ir atitinkamai veikia“ (Benediktas XVI. *Deus caritas est*, 31a; 31b).

Taigi „turiu būti mylintis, tas, kurio širdį gali sukrestyti kito vargas. Tada surandu savo artimą arba tiksliau: tada esu jo surandamas“ (Josph Ratzinger / Benediktas XVI. *Jesus von Nazareth. Erster Teil: Von der Taufe im Jordan bis zur Verklärung*. Freiburg i. Br., 2007, 237).

Galiausiai Dievo ir artimo meilės įsakymu (*Mt* 22, 37–40; *Lk* 10, 27) mums primenama, kad mylėdami artimą mes, krikščionys, pagerbiame patį Dievą. „Kiek kartų tai padarėte vienam iš šitų mažiausiųjų mano brolių, man padarėte“ (*Mt* 25, 40). Jei konkrečiame mūsų sutinkamame žmoguje yra Jėzus, tai savanoriška veikla gali tapti Dievo patyrimu. Dalyvavimas žmonių vargo situacijose statydina „naują“ sambūvį bei steigia prasmę. Tad savanoriškoji tarnyba gali žmones išvesti iš vienatvės bei įvesti į bendruomenes.

Baigdamas norėčiau priminti maldos galią bei reikšmę karitatyvinėje srityje besidarbuojantiems. Malda Dievui yra išeitis atsidūrus ideologijos ar nevilties beribio vargo akivaizdoje. „Krikščionys, nepai-

sydami aplinkinio pasaulio nesuprantamumo ir painumo, ir toliau tiki Dievo gerumu ir meile žmonėms (plg. *Tit* 3, 4). Nors, kaip ir visi kiti žmonės, panardinti į dramatiškai sudėtingus istorijos įvykius, jie išlieka tikri, kad Dievas yra Tėvas ir mus myli, net jei jo tylėjimo neįstengiamo suprasti“ (Benediktas XVI. *Deus caritas est*, 38).

Brangūs Austrijos pagalbos tarnybų savanoriai, gerbiami ponai ir ponios, kas neapsiriboja profesijos ir šeimos pareigomis – o joms gerai atlikti reikia daug jėgų ir didelės meilės, – bet savanoriškai įsitraukia į veiklą kitų labui bei savo brangų laisvalaikį skiria tarnavimui žmogui bei jo kilnumui, to širdis išsiplačia.

Savanoriai artimo sąvoką supranta ne siaurai; jiems artimas yra ir „svetimasis“, kuris Dievo yra panorėtas ir kurį Kristaus atpirkimas turi pasiekti mums padedant. Kitas, Evangelijos prasme, artimas, mums tartum tampa partneris, kuriam teiktina pirmenybė mūsų aplinkinio pasaulio spaudimo bei būtinybių atžvilgiu. Kas teikia „pirmenybę artimui“, tas gyvena pagal Evangeliją ir prisideda prie Bažnyčios, visada savo akiratyje turinčios visą žmogų bei trokštančios leisti jam pajusti Dievo meilę, misijos.

Bažnyčia, brangūs savanoriai, šią jūsų svarbią tarnystę visiškai remia. <...>

Nauji leidiniai

Katalikų Bažnyčios katekizmas. Santrauka. – Kaunas: Katalikų interneto tarnyba, 2007 – 240 p., iliustr.

„Santrauka, kurią dabar pateikiu visuotinei Bažnyčiai, yra tikslus ir patikimas Katalikų Bažnyčios katekizmo apibendrinimas. Joje glaustai išdėstyti visi esminiai ir pamatiniai Bažnyčios tikėjimo elementai.“

„Santraukai būdingi trys pagrindiniai bruožai: griežta priklausomybė nuo Katalikų Bažnyčios katekizmo; dialoginis žanras; paveikslų panaudojimas katechezėje.“

Popiežius Benediktas XVI

Vatikano parengtoje Katalikų Bažnyčios katekizmo santraukoje:

- 598 klausimai ir atsakymai,
- bendrosios katalikų maldos,
- tikėjimo mokymo formulės.

Spalvota, nedidelio formato, 240 p. knygelė kietais viršeliais. Kiekvienam katalikui!

leškokite katalikų knygynuose ir savo parapijose. Parapijos dėl KBK santraukos pirmiausia turėtų kreiptis į savo vyskupijos kuriją.

Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis

Rugsėjo 26 d. Kaune įvyko Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis. Jame dalyvavo kardinolas A. J. Bačkis, arkivyskupas S. Tamkevičius, vyskupai: E. Bartulis, J. Boruta SJ, J. Kauneckas, J. Matulaitis, R. Norvila, J. Ivanauskas, J. Tunaitis, J. Preikšas ir J. Žemaitis.

Posėdžio dalyviai pasikeitė nuomonėmis apie Seime įregistruotus ir į šios sesijos prioritetinių darbų planą įtrauktus įstatymų projektus, skirtus šeimai stiprinti. Vyskupai su atsargiu optimizmu konstatavo, kad parlamentari ryžtingai ėmėsi reikalų, kurie svarbūs kiekvienam Lietuvos žmogui ir lemia tautos išlikimą. Hierarchai išreiškė viltį, kad Seimas vieningai apsispręs sudaryti pačią palankiausią aplinką vyro ir moters santuoka sukurtai šeimai, įtvirtins jos kaip tautos ir valstybės pagrindo statusą, kuri gina Konstitucija. Sveikintinos visos priemonės, kurios leistų šeimai pačiai geriau pasirūpinti savo mažaisiais ir silpnaisiais nariais, išplėstų motinų galimybes laisvai pasirinkti tiek darbą, tiek vaikų ugdymą namie. Vyskupai tikisi, kad iširusių šeimų ar be šeimos augantiems vaikams, jų motinoms rodomas krikščioniškas jautrumas ir teikiama socialinė parama leis, savo ruožtu, spręsti skaudžias sužalotos visuomenės problemas, apsaugos nuo pavojingo polinkio visų nesusiklosčiusių likimų vardu neigti išskirtinę ir universalią šeimos vertę. Ganytojai šia proga pakvietė tikinčiuosius melstis už šeimas, melsti sutuoktinių santarvės bei sveikų tautos nuostatų, kurių dėka net nepatyrusieji darnios tėvų globos atrastų kelią į palaimingą šeimyninį gyvenimą.

Posėdyje vyskupai buvo informuoti, kad Katalikiškojo auklėjimo kongregacija paskyrė kun. Petrą Šiurį Popiežiškosios lietuvių šventojo Kazimiero kolegijos Romoje rektoriumi penkerių metų kadencijai. Lietuvos ganytojai išreiškė dėkingumą prel. Algimantui Bartkui, kuris šiai Kolegijai vadovavo daugiau kaip 20 metų. Naujasis rektorius pareigas perims spalio 14 d., Romoje prasidedant naujesiems akademiniais metams.

Plenariniame posėdyje buvo kalbama apie naujų tikybos vadovėlių rengimą, nes patvirtinus naują Katalikų tikybos mokymo programą senosios priemonės nebetinka. Tikybos mokytojai yra skatinami įsitraukti į šį darbą, jiems padės Lietuvos katechetikos centras ir „Katalikų pasaulio leidinių“ leidykla. Posėdyje buvo sudaryta tikybos vadovėlių leidybos ekspertų komisija, kuri spręs apie rašomų vadovėlių tinkamumą. Į šią aštuonių žmonių grupę įeina tiek teologai, tiek deramą kvalifikaciją bei praktinio darbo patirtį turintys pedagogai.

Lietuvos ganytojai pritarė Lietuvos katechetikos centro prašymui išleisti naują Katalikų Bažnyčios katekizmo laidą. Jo parengimas bus laikomas prioritetiniu dalyku. Naujojoje redakcijoje iš esmės bus paliktas ankstesnio vertimo tekstas, pataisytas ir papildytas pagal norminį Katekizmo lotynų kalba leidimą, taip pat pakoreguota teologinė terminija, atsižvelgiant į jos norminimo tendencijas pastaraisiais metais.

Vysk. Rimantas Norvila pristatė pranešimą apie 3-iąją ekumeninę Europos asamblėją, vykusią rugsėjo 4–9 d. Sibiu mieste Rumunijoje. Ją organizavo Europos Bažnyčių konferencija (KEK), vienijanti 125 stačiatikių, protestantų, anglikonų Bažnyčias, ir Europos Vyskupų Konferencijų taryba (CCEE), jungianti 34 šalių katalikus. Asamblėjoje, kurios tema „Kristaus šviesa apšviečia visus. Europos atsinaujinimo ir vienybės viltis“, dalyvavo apie pustrėčio tūkstančio delegatų, atstovaujančių faktiškai visiems senojo žemyno krikščionims, taip pat ir aštuoni Lietuvos katalikų pasiuntiniai.

Piligriminis žygis į Trakus

Rugsėjo 8-ąją, Švč. Mergelės Marijos Gimimo dieną, daugiau nei 300 jaunuolių iš Vilniaus arkivyskupijos ir kitur išsirusių misijų temai skirton pilgriminėn kelionėn, į Trakus. Nuo Aušros Vartų šeštadienio rytą buvo išlydėtos trys jaunimo kolonos – dvi lietuvių ir viena lenkų – bei grupė pagyvenusių žmonių. Džiaugsmingai šlovindami ir giedodami, nešdami vėliavas ir mosuodami rausvomis skarelėmis, keli šimtai jaunuolių žygiavo sostinės gatvėmis. Trijų etapų kelionė buvo proga pažinti Jėzaus, jo mokinių bei kiekvieno misiją. Šiomis temomis jaunimui kalbėjo kunigai bei vienuoliai, liudydami savo gyvenimo patirtis. Nuvargusius žygeivius labai sujaudino šiltas priėmimas Lentvaryje bei Trakuose. Susigraudinę gyventojai džiaugėsi matydami tiek jaunuolių, ragino pailsėti ir pasistiprinti jų paruoštais sumuštiniais.

Lentvaryje pagarbinę Švč. Sakramentą piligrimai susitiko su kardinolu Audriu Juozu Bačkiu. Kardinolas, atsakęs į jaunimo klausimus apie savo pašaukimą bei tarnystę, prisijungė prie žygeivių bei pėsčiomis leidosi į Trakus pagarbinti Švč. Mergelės Marijos. Pavakary, pasiekę Trakų Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bažnyčią, piligriminio žygio dalyviai drauge su parapilijiečiais, kardinolu ir dešimtimis kunigų džiaugsmingai giedodami šventę šv. Mišias. Po jų kartu pasistiprinę ir pasidaliję įspūdžiais išsiskirstė į namus.

Pasak organizatorių, Vilniaus arkivyskupijos jaunimo centro, tikimasi, kad piligriminis žygis į Trakus virs tradicija, mat tokia kelionė rengiama jau antrąkart. Prieš metus, per Vilniaus arkivyskupijos jaunimo dienas, jaunuoliai taip pat keliavo pagerbti stebuklingo Švč. Mergelės Marijos paveiklo Trakuose.

-am-

Eucharistijos šventė

Rugsėjo 20–23 d. Kauno Kristaus prisikėlimo parapijoje vyko Eucharistijos šventė „Eucharistija – amžinoji vienybė su Kristumi“. Šventė prasidėjo Atgailos pamaldomis. Vėliau aukotoms šv. Mišioms vadovavo parapijos klebonas mons. V. Grigaravičius, sveikindamas susirinkusiuosius, kvietęs nuolankiomis širdimis priimti Dievo

gailestingumą ir jo teikiamas malones. Mons. Vincentas Jalinskas per pamokslą kvietė pajusti Švč. Sakramento slėpinį, Jėzaus buvimą šalia, jo daromus stebuklus.

Rugsėjo 21 d., antroji Eucharistijos šventės diena, prasidėjo konferencija „Kaip susitikti su Dievu“. Kun. Mindaugas Pukštys per simbolius bandė atsakyti į klausimą, kas yra Eucharistija, Švč. Sakramentas ir kokia jų prasmė ir reikšmė žmogaus gyvenimui.

Vakaro šv. Mišios prasidėjo iškilminga procesija. Šv. Mišioms vadovavo prel. doc. dr. V. S. Vaičiūnas OFS, koncelebravo Kauno arkivyskupijos parapijų klebonai. Per pamokslą prelatas V. S. Vaičiūnas kalbėjo apie Eucharistijos slėpinį, į kurį durys atviros visiems, kurie nori pajusti Kristaus artumą, kurie, nugalėję savo puikybę, su meile artinasi prie Dievo ir patiki jam savo gyvenimą. Po šv. Mišių tikintieji išsirikiavo Švč. Sakramento garbinimo procesijai miesto gatvėmis. Aidint giesmei „Viešpatie Jėzau, mūsų Valdove“, Švč. Sakramentas buvo perneštas į mažąją Kristaus Prisikėlimo bažnyčią, kurioje adoracija vyko iki sekmadienio 12 val.

Rugsėjo 22 d. ankstų rytą Eucharistijos šventė paminklinėje Kristaus Prisikėlimo bažnyčioje prasidėjo Švč. Sakramento išstatymu. Po to šv. Mišioms vadovavo mons. baž. teol. lic. Adolfas Grušas. Po šv. Mišių Švč. Sakramento adoraciją giesmėmis pradėjo parapijos Sumos choras. 11 val. šv. Mišioms Tautos šventovėje vadovavo ir pamokslą pasakė vyskupas emeritas Juozas Preikšas, giedojo Iguolos karininkų ramovės moterų choras „Indraja“. Po šv. Mišių konferencijų salėje aktorius Egidijus Stancikas monospektakliu „Judo išpažintis“ pradėjo naują projekto „Dialogas – žodis ir spalva“ sezoną. Gretimoje salėje buvo surengta alpinisto Vlado Vitkausko pasaulio viršukalnių fotografijos paroda. Mažoje bažnyčioje tęsėsi Švč. Sakramento adoracija, o Tautos šventovėje Dieviškosios Jėzaus Širdies seserys pranciškonės ir parapijos jaunimas giesmėmis bei Šv. Rašto skaitiniais šlovino Švč. Mergelę Mariją.

Vakarinė Valandų liturgija susipynė su vakaro šv. Mišių auka. Joms vadovavo klebonas mons. V. Grigaravičius, koncelebravo vikaras kun. J. Grigonis ir kun. M. Pukštys. Per pamokslą klebonas kvietė giliau pažvelgti į save:

Lietuvos vyskupams buvo pristatytas Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos prašymas atkreipti dėmesį, kad bažnyčių pastatuose būtų skiriamas reikiamas dėmesys priešgaisrinės saugos reikalavimams.

Kitas plenarinis Lietuvos Vyskupų Konferencijos posėdis bus surengtas lapkričio 7–9 d. Liškiavoje.

-lvks-

Marijos šventovių tinklo susitikimas

Rugsėjo 17–21 d. Vilniuje surengtas penktasis europinio Marijos šventovių tinklo metinis susitikimas. Vatikano pritarimu organizacija įkurta 2003 m. augant piligrimystės svarbai. Tinklas vienija žymiausias dvidešimties žemyno šalių šventoves, į susitikimus renkasi už jų puoselėjimą bei piligrimų priėmimą atsakingi asmenys. Įvairiais titulais vadinama Dievo Motina yra didžiai gerbiama visoje Europoje, jai lenkiasi skirtingų krikščioniškų religijų išpažinėjai, plačiai lankomų šventovių yra labai daug. Taigi ne visais atvejais buvo lengva apsispręsti, kuri iš jų geriausiai atstovauja šaliai, tačiau pasirinktas atnaujintos Rožinio maldos slėpinių skaičių atitinkantis sąrašas ir plačiausiai aplinkiniuose kraštuose žinomos šventovės.

Tinklo nariai kasmet susitinka tam, kad vienas kitą artimiau pažintų, o svarbiausia – geriau suprastų šimtų tūkstančių piligrimų poreikius. Anksčiau konferencijos vyko Lurde, Fatimoje, Mariapoče (Máriapócs, Vengrija), Noke (Knock, Airija). Į susitikimą Aušros Vartų šventovėje, kuri tinkle atstovauja Lietuvai, atvyko septyniolikos Europos šventovių atstovai. Pagrindinė renginio tema: „Susitaikinimo sakramentas – susitikimo su Dievo gailestingumu vieta“. Pirmosios dvi susitikimo dienos buvo skirtos konferencijoms bei diskusijoms, o trečioji – piligrimystei po Lietuvą.

Pirmiausia svečiai susipažino su Aušros Vartų koplyčia ir Gailestingumo Motinos atvaizdu. Vilniaus arkivyskupijos menotyrininkė dr. Sigita Maslauskaitė trumpai aptarė šventovės istoriją, reikšmę, vietas ir atvaizdo teologiją. Vyskupas Juozas Tunaitis pasakojo apie Susitaikinimo sakramento šventimą Lietuvoje sovietinės okupacijos metais ir šiandien. Vėliau susitikimo dalyviai dalijosi patirtimi ir mintimis apie svarbiausius praėjusių metų įvykius jų atstovaujamosiose šventovėse.

Tolesniame posėdyje kardinolas Audrys Juozas Bačkis skaitė paskaitą apie Vilnių kaip Dievo gailestingumo miestą. Jis rėmėsi ištraukomis iš šv. Faustinos dienoraščio, atskleidė pamaldumo Gailestingumo Motinai ir Gailestingą Jėzau atvaizdui sąsajas. Po konferencijų svečių laukė ekskursija po Vilniaus bažnyčias ir iškilmingi mišparai su grigališkojo choralo giedotojais Vilniaus arkikatedroje.

Antrąją dieną Lurdo vyskupas Jacques'as Perrier kalbėjo apie Susitaikinimo sakramento svarbą ruošiantis Švč. M. Marijos apsišventinimui šimto metų sukakčiai Lurde 2008 m. Atsiliėpdami į šią konferenciją, visų šventovių delegatai pasakojo, kokiais būdais Susitaikinimo sakramentas yra švenčiamas pas juos. Po šv. Mišių Dievo Gailestingumo šventovėje aptartas šiemetis susitikimas ir būsimąjį susitikimo planai. Nuspręsta kitais metais susirinkti Saragojoje. Aplankę Vilniaus Kalvarijas bei Šv. Juozapo kunigų seminariją, svečiai drauge su jos auklėtiniais meldėsi Rožinio malda įvairiomis kalbomis. Paskutinę dieną susitikimo dalyviai viešėjo Kryžių kalne ir Šiluvoje, kur buvo šiltai sutikti šių šventovių šeimininkų.

Europos Marijos šventovių tinklui priklauso Altiotingas (Altötting, Vokietija), Banjo (Banneaux, Belgija), Brezjė (Brezje, Slovėnija), Čikšomjo (Sumuleu Ciuc – rumuniškai; Csíksomlyó – vengriškai, Rumunija), Čenstochova (Częstochowa, Lenkija), Einsiedelnas (Einsiedlen, Šveicarija), Fatima (Fátima, Portugalija), Gibraltaras, Nokas (Knock, Airija), Levoča (Levoca, Slovakija), Loretas (Lorette, Italija), Lurdas (Lourdes, Prancūzija), Mariapočas (Máriapócs, Vengrija), Mariacelis (Mariazell, Austrija), Marija Bistrica (Kroatija), Meleeha (Mellieha, Malta), Aušros Vartai, Volsingamas (Walsingham, D. Britanija), Saragosa (Zaragoza, Ispanija), Zarvanica (Ukraina).

-ps, ls-

Baigėsi Šilinių atlidai

Rugsėjo 16 d., sekmadienį, Šiluvoje baigėsi Šilinių atlidai. Šiomet Švč. M. Marijos Gimimo didieji atlidai buvo švenčiami nuo rugsėjo 8 iki 16 d., tad net 2 savaitgaliai teikė dar daugiau galimybių visiems norintiems juose dalyvauti, nors ir paprastomis dienomis atvykdavo daugybė piligrimų: vien šv. Komuniją atlidų metu priėmė per 30 tūkst. tikinčiųjų, o per visas devynias dienas Šiluvoje apsilankė daugiau nei 100 tūkst. žmonių.

Pati Šiluva, laukianti ateinančiais metais švėsimos Švč. M. Marijos apsišveikimo 400 metų jubiliejaus, jau šiomet piligrimus pasitiko gerokai pasikeitusi. Mat čia atnaujinta aikštės dalis priešais baziliką įgyvendinant projektą įkurti sakralią erdvę, sujungusiančią baziliką su Apsišveikimo koplyčia, ir taip deramai sutvarkyti, kaip manoma, seniausią Europoje Švč. M. Marijos apsišveikimo vietą. Greta materialinio vyksta dvasinis pasirengimas jubiliejui. Šiometiniai atlidai buvo pakankamai sviri tokio pasirengimo dalis, savotiška jubiliejaus šventimo įžanga. Šiomet atlidų pagrindinė intencija melsti šeimoms ir parapijoms dvasinio atsinaujinimo. Dažnai skambėjo dvasinio atsinaujinimo tema, reikalinga visų luomų, įvairių profesijų, visų vyskupijų žmonėms.

Šilinės prasidėjo mariologiniu kongresu, kurio pirmoji diena per Žolinę vyko Pažaislyje. Šilinių pradžia, saulėta ir vasariškai šilta, kaip, beje, ir dauguma atlidų dienų, per pagrindines šv. Mišias sutraukė pilną aikštę piligrimų. Rugsėjo 8-ąją – Marijos Gimimo dieną Šiluvoje meldėsi uolieji Marijos mylėtojai – Gyvojo rožinio, Marijos legiono nariai, atvažiavę ne tik iš Kauno arkivyskupijos parapijų, bet ir iš Panevėžio bei Vilniaus vyskupijų. Homiliją sakęs vysk. J. Ivanauskas pirmąją atlidų dieną, švenčiant Mariologinį kongresą, pavadino didžiulio džiaugsmo diena. Pagrindinėse šv. Mišiose arkiv. S. Tamkevičius kvietė melsti krikščionių vienybės, nes Šiluvos žemė ypač paliesta istorijos būvyje pasitaikiusių skaudžių nesutarimų. Popiet aikštėje priešais baziliką trumpą giesmių ir tautinių dainų koncertą surengė Krašto apsaugos vyrų choras „Margiris“ bei geležinkelininkų choras „Draugystė“, vėliau prasidėjo mariologinė konferencija. Jos metu Ruklos igulos karo kapelionas dr. kun. Arnoldas Valkauskas aptarė Marijos vaidmenį išganymo istorijoje, pamaldumą jai. Arkiv. S. Tamkevičius ta proga pakvietė piligrimus daugiau dėmesio skirti Eucharistijos adoracijai (Švč. Sakramentas per atlidus nuolat buvo adoruojamas bazilikoje, Ligonų sveikatos koplyčioje). Pirmąkart atliduose giedotus mišparus atliko grigališkojo choralo giesmininkai iš Vilniaus.

Sekmadienį, rugsėjo 9-ąją, Šeimų ir parapijų dieną iškilmingai Eucharistijos liturgijai vadovavo Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, koncelebravo svečiai vyskupai – Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ, Kaišiadorių vyskupas Juozapas Matulaitis, Vilniaus arkivyskupijos augziliaras vyskupas Juozas Tunaitis, Vilkaviškio vyskupas emeritas Juozas Žemaitis, Kau-

kiek mes turim meilės Dievui ir artimui, kiek tikim ir pasitikim Dievu? Ar tikime, kad Jėzus Kristus yra Dievo Sūnus, siųstas dangiškojo Tėvo per savo kančią ir mirtį atpirkti mus, kad turėtume amžinąjį gyvenimą? Po šv. Mišių konferencijų salėje buvo rodomas filmas „Eucharistijos stebuklai“. Mažosiose bažnyčioje vikaras kun. J. Grigonis Švč. Sakramento pagarbinimu užbaigė adoraciją.

Rugsėjo 23-ioji, paskutinė Eucharistijos šventės parapijoje diena, prasidėjo Valandų liturgija – *Rytmetine*, jai vadovavo parapijos klebonas mons. Vytautas Grigaravičius, jam talkino Dieviškosios Jėzaus Širdies seserys pranciškonės. Vidurdienį, arkivyskupo Sigitos Tamkevičiaus vadovaujama, iškilminga procesija, garbindama Švč. Sakramentą, iš Mažosios bažnyčios miesto gatvėmis patraukė didžiosios bažnyčios link. Procesijoje, be parapijos jaunimo, patarnautojų, vaikų, choristų, tikinčiųjų, ėjo visas būrys Kauno arkivyskupijos kunigų. Iškilmingai šv. Mišių liturgijai paminklinėje Kristaus Prisikėlimo bažnyčioje vadovavo arkivyskupas metropolitas S. Tamkevičius, koncelebravo visi atvykusieji kunigai, vyskupas R. Kriščiūnas. Giedojo parapijos ir „Jaunytės“ chorai. Po šv. Mišių bažnyčios šventoriuje koncertavo etnografinis ansamblis „Sūduva“. Susirinkusieji buvo vaišinami sausainiais ir arbata.

-bv-

Paroda „Šiaulių katedra“

Rugsėjo 13 d. Šiaulių „Aušros“ muziejui priklausančioje Chaimo Frenkelio viloje atidaryta tarptautinė paroda „Šiaulių katedra“. Spalio 13 d. bus minimos dešimtosios Šiaulių katedros konsekavimo metinės. Baltąja gulbe vadinama Šiaulių vyskupijos šventovė iškilto XVII a. ir yra išskirtinio renesansinio manierizmo architektūros kūrinys. Istorikų teigimu, tai bene žymiausias renesanso statinys Lietuvoje. Jo pristatymui ruošiasi pusmetį. Parodą rengti padėjo ir eksponatus paskolino Šiaulių vyskupijos ir Kauno arkivyskupijos kurijos, Lenkų institutas Vilniuje, Lietuvos mokslų akademijos ir Vilniaus universiteto bibliotekos, Lietuvos nacionaliniai ir respublikiniai muziejai bei archyvai. Parodoje „Šiaulių katedra“ pristatyta Vokietijos valstybės archyvo Berlyne, Lenkijos mokslų akademijos bibliotekos, Lenkijos nacionalinio muziejaus

Krokuvoje, Rusijos valstybinio karo istorijos archyvo, Baltarusijos nacionalinio istorijos archyvo, privačių asmenų pateikta medžiaga. Projekto vadovė – Vilija Ulinskytė, Šiaulių „Aušros“ muziejaus Fotografijos skyriaus vedėja.

Parodą pristatė parodos globėjas, Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis ir Šiaulių „Aušros“ muziejaus direktorius Raimundas Balza. Aukštoje, nepaprastai gerą akustiką turinčioje Chaimo Frenkelio vilos salėje specialiai šia proga susibūrę Šiaulių muzikantai atliko šiauliėčio kompozitoriaus Vaidoto Juozo Lyguto kūrinį „Brangus paukštis feniksas“, sukurtą pagal kunigo Petro Tarvainio eiliuotą panegiriką, parašytą 1634 m. Šiaulių bažnyčios pašventinimo proga. Šiaulių dramos teatro aktorius Vladas Baranauskas pristatė su katedra susijusias legendas, perskaitė XVII a. sakytus pamokslus, kurie, Šiaulių vyskupo teigimu, nepraradę savo aktualumo ir šiandien.

Šiaulių „Aušros“ muziejaus surengta paroda išties turi kuo sudominti lankytojus. Parodoje pirmą kartą eksponuojami seniausi Šiaulių miesto planai, daug iki šiol nepublikuotų fotografijų ir dokumentų (seniausieji siekia XVII a. pr.), archeologinių radinių. Garbinga vieta parodoje skirta Šiaulių bažnyčios statytojų portretams bei garsių XIX a. dailininkų, užfiksavusių meno ir architektūros žinovus iki šiol žavintį pirminį Šiaulių bažnyčios vaizdą iki ją nusiaubusio gaisro ir vėlesnio perstatymo. Eksponuojama vienintelė išlikusi Šiaulių katedros lobyno vertybė – monstrancija ir popiežiaus Jono Pauliaus II bulė dėl Šiaulių vyskupijos steigimo bei kiti dokumentai. Paroda veiks iki lapkričio 8 d.

-irat

Marijos paveikslas kelionė

Rugsėjo 2–16 d. po Kauno arkivyskupijos parapijas keliaujantis Šiluvos Marijos paveikslas lankėsi Kėdainių šv. Juozapo parapijoje. Per tą laiką tikintieji gausiai dalyvaudavo ryto ir vakaro šv. Mišiose, adorodavo Švč. Sakramentą, recituodavo rožinį, litanijas. Surengta daug renginių, sutraukusių įvairių profesijų ir socialinių grupių tikinčiuosius. Mokyklose ir darželiuose vyko Švč. M. Marijai skirti piešinių konkursai. Geriausi darbai eksponuoti bažnyčios prieangyje. M. Daukšos viešojoje bibliotekoje ir *Liepų alėjos* filiale

no arkivyskupijos augziliaras Jonas Ivanauskas, vyskupas emeritas Romualdas Kriščiūnas, daugybė kunigų. Be gausių maldininkų, dalyvavo Jono Pauliaus II piligrimų kelio komisijos bei darbo grupės nariai, nemažai Seimo ir Vyriausybės narių – žmonių, prisidedančių įgyvendinant popiežiaus viešnageš Lietuvoje įamžinimą bei Šiluvos atnaujinimo darbus. Pamaldas transliavo Lietuvos televizija ir radijas. Po pietų Šiluvoje pasitiktą daugiau kaip tūkstantis jaunų, jau penktą kartą rengiamo piligriminio žygio dalyvių, nuo penktadienio, rugsėjo 7 d., keliavusių į Šiluvą pėsčiomis iš Kryžių kalno ir lydimų Šiaulių vyskupo Eugenijaus Bartulio. Išvarę, bet laimingi piligrimai, pasveikinti ganytojų, vėliau aikštėje drauge šventė šv. Mišias.

Pirmadienį, rugsėjo 10 d., Šiluvoje lankėsi Vatikano valstybės sekretoriato sekretorius santykiams su valstybėmis arkivyskupas Dominique'as Mamberti, atvykęs paminėti Lietuvos ir Šv. Sosto konkordato 80 metų sukakties. Ši atleidų diena buvo skiriama policijos ir teisėsaugos darbuotojams. Daug jų, lydimų aukštas pareigas užimančių savo vadovų, kaip ir kasmet atvyko į Šilines. Už juos ir jų šeimas švenčiamai Eucharistijos liturgijai vadovavo svečias arkiv. D. Mamberti. Koncelebravo kiti Vatikano valstybės sekretoriato atstovai, apaštališkasis nuncijus arkiv. Peteris Stephanas Zurbruggenas ir sekretorius mons. Jean-François Lantheaume'as. Homiliją pasakė arkiv. D. Mamberti, šiltą trumpą žodį taręs ir liturgijos pabaigoje. Šventojo Sosto pasiuntinys dėkojo už pakvietimą atvykti į Šiluvą ir dalyvauti, jo žodžiais tariant, labai gražioje liturgijoje; palinkėjo visokio gėrio gražiai savo pašaukimą paliudijusiems policijos pareigūnams. Tos dienos vakaro šv. Mišiose melstasi už nuteistuosius bei jų šeimas.

Kasmet atlaiduose dalyvauja Lietuvos kariai, savanoriai, partizanai, šauliai. Šiemet jiems buvo skiriama rugsėjo 11-oji, pradėta švęsti ryto šv. Mišiose bazilikoje meldžiant Viešpaties duoti taiką ir ramybę pasauliui. Dar gerokai prieš vidudienį aikštėje rikiavosi kariūnai, be eilinių karių, jaunųjų kadetų, buvo aukštų LR Krašto apsaugos ministerijos, Lietuvos kariuomenės, Karinių jūrų pajėgų pareigūnų. Juos visus bei kariuomenės ordinara E. Bartulį, vyriausiąjį kapelioną kan. R. Gražulį, kitus karo kapelionus pasveikino arkiv. S. Tamkevičius savo vadovaujamos iškilmingos Eucharistijos liturgijos pradžioje. Asistuoja dalyvavo jaunieji garbės sargybos kuopos kariai, giedojo generolo J. Žemaičio Lietuvos karo akademijos choras „Kariūnas“, grojo Didžiosios kunigaikštienės Birutės motorizuotojo pėstininkų bataliono pučiamųjų orkestras „Geležinis vilkas“. Homiliją pasakė vysk. E. Bartulis. Šv. Mišių pabaigoje prieš ganytojišką palaiminimą arkivyskupas išreiškė įsitikinimą, jog iš Šiluvos šventovės visi iškeliaus turėdami daugiau tikėjimo ateitimi, kuri, pasak ganytojo, kuriama kasdien sąžiningai atliekama tarnyste.

Rugsėjo 12 d. į Šilines švęsti Kunigų ir Dievui pašvęstojo gyvenimo narių dienos ir prašyti Viešpaties ištikimybės savo pašaukimui atvyko ne tik Kauno arkivyskupijos, bet ir kitose Lietuvos vyskupijose bei už jos ribų tarnaujantys dvasininkai, taip pat įvairių Lietuvos vienuolių seserys ir broliai. Arkivyskupas, aukojęs šv. Mišias drauge su dešimtimis dvasininkų, pasidžiaugė, kad Lietuvoje esama daug gerų kunigų, seserų vienuolių, atliekančių didelius darbus Bažnyčioje. Kai sekuliarizmas, o drauge su juo ir visos blogybės vis drąsiau žengia per Lietuvą, kunigai ir vienuoliai, pasak arkivyskupo, turėtų būti patys kupini vilties ir palaikyti kitų viltį.

Rugsėjo 13 d. prie Švč. M. Marijos kojų Šiluvos šventovėje sudėti žemdirbių, darbininkų ir jų šeimų rūpesčiai, išseivijos vargai prašant Dievo padėti išmintingai apsispręsti, kai renkamasi emigracija. Arkiv. S. Tamkevičius kvietė sunkumus patikėti Viešpačiui ir Dievo Motinos globai. Tą dieną homiliją gausiems piligrimams sakęs vyskupas augziliaras J. Ivanauskas

pabrėžė, jog Evangelijos atsakas sunkumus išgyvenančiam krikščioniui yra Dekalogas, gailėstingumas ir pagalba vieni kitiems, Kristaus atradimas kančioje. Raseinių dekanato tikintieji atnašų procesijoje nešė piniginę auką, skiriamą skurstančių Šiluvos miestelio šeimų vaikams. Po vakaro šv. Mišių piligrimai galėjo dalyvauti vidinio išgydymo pamaldose Bazilikoje.

Rugsėjo 14-ją Šiluvoje meldėsi medicinos darbuotojai, ligoniai, įvairių negalių kamuojami žmonės iš visos Lietuvos. Arkiv. S. Tamkevičius, pradėdamas Eucharistijos liturgiją, ypač padėkojo neįgaliuosius atlydėjusiems slaugos darbuotojams ir artimiesiems, taip pat gydytojams už nuoširdų darbą ir ragino melstis, kad jis būtų palaimingas. Homiliją sakęs Vilkaviškio vysk. R. Norvila priminė, jog Šiluvos Marija nuo seno vadinama Ligoninių sveikata, žvelgdami į ją esame skatinami ne bėgti nuo kenčiančio, bet atrasti savo ir kitų kančioje prasnę, galinčią pakylėti prie Viešpaties. Ganytojai ir kunigai po šv. Mišių teikė sergantiesiems asmenišką palaiminimą.

Rugsėjo 15-ąją šventą Jaunimo, akademinų bendruomenių, kultūros darbuotojų dieną, kurios tema buvo „Irkis į gilumą“, į Šiluvą atkeliavo Kauno, Vilniaus ir Telšių seminarijų klierikai, pirmą kartą surengę bendrą piligriminį žygį pėsčiomis nuo Dubysos slėnio. Iškilmingoje Eucharistijos liturgijoje, kurios metu maldą lydėjo jaunųjų giedotojų balsai, dalyvavo universitetų rektoriai, katalikiškųjų mokyklų vadovai, mokytojai, moksleiviai, ateitininkai, kitų katalikiškųjų organizacijų nariai. Kelių tūkstančių piligrimų, tarp kurių švytėjo jauni veidai, miniai homiliją pasakęs Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas jaunuosius maldininkus pavadino Jėzaus broliais, Marijos dukromis ir sūnumis, kvietė panaudoti savo talentus didesnei Dievo ir tėvynės garbei, o arkiv. S. Tamkevičius, užbaigdamas liturgiją, linkėjo išsinešti iš Šiluvos kūrybinį nusiteikimą ir drąsos žengti į ateitį. Po pamaldų jaunimas neskubėjo namo: dorojosi su kūrybinėmis užduotimis, linksminosi krikščioniškos muzikos koncerte.

Sekmadienį, rugsėjo 16 d., užbaigiant Šilinių atlaidus, dar kartą melstasi už Lietuvos šeimas. Čia ypač aktyvios buvo katalikiškos šeimų institucijos ir bendruomenės, kelyje į Apsireiškimo koplyčią pasistačiusios savo palapines, kur piligrimai galėjo susipažinti su jų veikla, išgirsti liudijimų. Arkivyskupas per pamokslą nuoširdžiai kvietė, remiantis Šiluvos Marijos žinia, teikti Dievui pirmumą savo žemiškuose reikaluose, širdyse, ypač šeimose ir tėvynėje, ragino šeimas drauge skaityti Šventąjį Raštą ir ką tik lietuviškai pasirodžiusią Katalikų Bažnyčios katekizmo santrauką. Šiose šv. Mišiose dalyvavusios sutuoktinių poros buvo pakviestos atnaujinti Santuokos sakramento pažadus, o ganytojai ir kunigai po pamaldų laimino vaikus.

Daugybė atvykusių į Šiluvą žmonių pasinaudojo Sutaikinimo sakramento malone, priėmė Eucharistiją. Kasdien tikintiesiems, kurių šiomet atvyko daugiau nei pernai, patarnavo vis kito dekanato kunigai, giedojo gausūs vis iš kitų Lietuvos vietų atvykę chorai. Piligrimai galėjo įsigyti apsi-reiškimo žinią skleidžiančios dvasinės literatūros – prieš pat atlaidus išleista S. Ylos knyga „Šiluva žemaičių istorijoje“, arkivyskupijos kurijos leidinuką „Šiluvos žinia“, taip pat lankstinukų ir plakatų, Šiluvos Marijos paveikslų ir pan. Eucharistijos liturgiją iš Šiluvos 12 ir 18 val. kasdien transliuodavo *Marijos radijas*.

Užbaigdamas šiųmečius atlaidus arkivyskupas paskelbė, jog per ateinančius metus, paskutiniuosius rengiantis jubiliejui, į Šiluvą atvykstantys piligrimai galės kasdien 12 val. dalyvauti bazilikoje švenčiamoje Eucharistijos liturgijoje.

-kasp-

visą rugsėjį vyko parodos, skirtos Švč. M. Marijos apsi-reiškimo Šiluvoje 400 metų jubiliejui. Kiekvienos dienos renginiai baigdavosi šv. Mišiomis ir agapėmis, kurias palaimindavo parapijos klebonas kun. Gintaras Pūras. Parapijos žmonės galėjo pabendrauti, pasidalyti įspūdžiais, išgyvenimais.

Caritas skirtą dieną prisimintas Teresėlės relikvijų sutikimas Truskavoje: žiūrėtas ir po to aptartas filmas apie Teresėlę. Kita diena buvo skirta tremtiniais. Gražią programą parengė choras „Diemedis“. Neįgaliųjų draugijos nariai dėkojo Švč. M. Marijai už dangiškąjį užtarimą savo programa „Nenuženkt nuo akmens, o Marija“, skaitė eiles, dalijosi gyvenimo prisiminimais. Savaitgaliai buvo skirti šeimoms, parapijos bendruomenei ir žemdirbiams.

Rugsėjo 10 d. šv. Mišiose už slaugytojus ir medicinos darbuotojus dalyvavo neįprastai daug žmonių. Po A. Matelio filmo „Prieš parskrendant į Žemę“ peržiūros buvo apie ką pasikalbėti, kuo pasidalyti. Ypač pradžiu gino visos parapijos mokyklų bei tikybos mokytojų parengta programa. Vaikai aptarė metų renginius, pasidžiaugė piligrimine kelione į Šiluvą, jaunimo dienomis Klaipėdoje, dekanato eucharistiniu kongresu ir daug kuo kitu. Skambėjo ir vaikų eilės, poetų posmai, vaikų muzikos mokyklos atliekami kūriniai.

Kultūros darbuotojų dieną sakralinio ansamblio koncerto klausėsi pilna salė tikinčiųjų. Svečiai iš Kauno r. Ežerėlio miestelio, net trys kolektyvai, parodė valandos programą. Rugsėjo 14 d. buvo skirtas kunigams. Pilna bažnyčia žmonių ėjo Kryžiaus kelius, dalyvavo šv. Mišiose. Rugsėjo 16 d. paveikslas iškilmingai išlydėtas ir perduotas Josvainių Visų Šventųjų parapijai.

-žr-

Tikybos mokytojų seminaras

Rugsėjo 18 d. buvo surengtas Lazdiujuose rajono tikybos mokytojų seminaras „Dievas kuria per mane“, kurį vedė šiuo metu Romoje, saleziečių vadovaujame universitete, studijuojantis psich. mgr. kun. Rytis Baltrušaitis.

Seminaro pradžioje po kūrybingo visų dalyvių prisistatymo seminaro vedėjas pakvietė, atliekant individualią

užduotį su koliažu, pamąstyti apie savo kaip tikybos mokytojo bei katecheto pašaukimą ir jauseną einant šią tarnystę. Po to dalyviai poromis aptarė savo pašaukimo istoriją ir ją pristatė visai grupei mažose grupelėse analizavo savo darbo džiaugsmus ir sunkumus. Vėliau prelegentas, remdamasis *Bendruoju katechezės vadovu* bei savo ir kitų patirtimi, pristatė konkrečias veiklos gaires ir perspektyvas. Po filmo „Didžioji Tyla“ ištraukos peržvalgos ir kavos pertraukėlės apžvelgti darbo su garso ir vaizdo aparatūra privalumai bei trūkumai. Mokytojai turėjo galimybę praktiškai išbandyti darbo su įvairaus amžiaus moksleiviais metodiką. Šešių valandų seminarą susirinkusieji baigė patirties pasidalijimu, apibendrinimu ir malda.

-krb-

Knygos pristatymas

Rugsėjo 27 d. Vytauto Didžiojo universitete, Katalikų teologijos fakulteto Maironio auditorijoje, surengtas ilgamečio fakulteto dekanas prel. doc. dr. Vytauto Vaičiūno ką tik pasirodžiusios monografijos „Pamokslų rengimas ir retorika“ pristatymas. Renginyje dalyvavo Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, vyskupas augziliaras Jonas Ivanauskas, Kauno kunigų seminarijos bei universiteto akademinių bendruomenių nariai, itin gausus ilgamečių prelato bičiulių būrys. Smuiku vakaro dalyviams griežė Ilona Klusaitė.

Renginį vedęs kun. Artūras Kazlauskas susirinkusiesiems priminė, kad prelatas jau 28 metus dirba pedagoginį darbą, o šio daugelio metų triūso vaisius – knyga, kuria stengiamasi atsakyti į klausimą: kaip padaryti, kad Evangeliją skelbiančiojo žodis būtų išgirstas. Prel. doc. dr. V. Vaičiūno monografiją moksliniu aspektu aptarė doc. dr. Genutė Gedvilienė. Apie bažnytinės lietuvių kalbos specifiką ir vaisingą bendradarbiavimą su knygos autoriumi kalbėjo vienas iš knygos redaktorių, buvęs prelato V. Vaičiūno studentas Jonas Žiniauskas, beje, pasiūlęs prie šio originalaus veikalo pridėti ir kompaktinę plokštelę su pamokslų įrašais, tai būtų labai pravarti priemonė studentams. Redaktorius atkreipė dėmesį ir į prelato poeziją.

Pats monografijos autorius – prel. doc. dr. V. Vaičiūnas savo žodyje pamokslą pavadino gyvąja kūryba, o

Atsisveikinimas su mirusiu ambasadoriumi Kaziu Lozoraičiu Kaune

Rugsėjo 20 d. Kaune atsisveikinta su pirmuoju po Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo ambasadoriumi prie Šventojo Sosto ir Maltos ordino Kaziu Lozoraičiu. Prieš daugiau kaip mėnesį, rugpjūčio 13 d., eidamas 79-uosius metus Kazys Lozoraitis mirė Romoje ir čia buvo laikinai palaidotas *Prima Porta* kapinėse; tačiau vykdant velionio valią, dabar perlaidotas Kaune, Petrašiūnų kapinėse, greta artimųjų – senelių, tėvų ir brolio – kapų.

Lietuvą K. Lozoraičio palaikai pasiekė rugsėjo 19-sios vidurnaktį, lydimi velionio žmonos Giovannos Pignatelli Lozoraitis, dukros Dainos Lozoraitis ir Lietuvos ambasadoriaus prie Šventojo Sosto Algirdo Saudargo. Sutikimo ceremonijoje Vilniaus oro uoste dalyvavo Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus. Karstas su velionio ambasadoriaus palaikais, uždengtas Lietuvos valstybės vėliava, vėlią antradienio naktį atvežtas į Kauną ir pašarvotas Vytauto Didžiojo bažnyčioje.

Rugsėjo 19 d. nuo pat ryto iki vėlaus vakaro daugybė žmonių, apsilankydami bažnyčioje, pareiškė pagarbą velioniui ir užuojautą jo artimiesiems. Velionio artimųjų pageidavimu, vietoj gėlių mirusiajam pagerbti, visi norintys buvo kviečiami aukoti ilgamečio Kazio Lozoraičio bendradarbio mons. Vyt. Kazlausko Lietuvoje įsteigtiems „Vaiko tėviškės namams“. 18 val. šv. Mišioms už velionį vadovavo prel. Vytautas S. Vaičiūnas, koncertavo mons. Adolfas Grušas, bažnyčios rektorius kun. Kęstutis Rugevičius, o jaudinamą pamokslą pasakė kun. Virginijus Veilentas, savo gyvenimo kelyje turėjęs džiaugsmą būti arti velionio ambasadoriaus, kai dirbo Vatikano radijo lietuviškų laidų redakcijoje.

Rugsėjo 20 d. rytą velionį pagerbė Europos Parlamento narys prof. Vytautas Landsbergis, LR prezidentas Valdas Adamkus bei užsienio reikalų ministras Petras Vaitiekūnas. 12 val. sausakimšoje Vytauto bažnyčioje prasidėjo laidotuvių šv. Mišios. Eucharistijai vadovavo Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, drauge koncelebravo kardinolas Audrys J. Bačkis, Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis, Kaišiadorių vyskupas Juozapas Matulaitis, Panevėžio vyskupas emeritas Juozas Preikšas, LVK generalinis sekretorius mons. Gintaras Grušas ir būrys kitų garbių dvasininkų.

Šv. Mišių pradžioje arkivyskupas pakvietė melstis už velionį Kazį, pavaidindamas jį garbingu, ištikimai tarnavusiu Lietuvos sūnumi. Kartu ganytojas paragino prašyti Viešpaties siųsti mums daugiau tokių sūnų, tautos reikalus laikančių svarbesniais už asmeninius. Šv. Mišių homiliją pasakęs kard. A. J. Bačkis kalbėjo, jog, palydint mums brangų žmogų į dangiškąją tėvynę, širdį ir protą kaustantį išsiskyrimo skausmą gali numalšinti mūsų tikėjimas, nes tik jis „nauja šviesa apšviečia mirties paslaptį“. Pasak kardinolo, „tas pats tikėjimas buvo ir Kazio Lozoraičio gyvenimo šviesa, tikėjimas, kurį jis išpažino ir kurio laikėsi tiek asmeniniame, tiek visuomeniniame gyvenime“. Trumpai primindamas velionio veiklą ambasadoje, Vatikano radijuje, Italijos lietuvių bendruomenėje, kardinolas pabrėžė, kaip pareigingai, garbingai, kompetentingai jis šias pareigas atliko, teikė paguodos mūsų tautai okupuotoje Lietuvoje, o atkūrus nepriklausomybę drąsino „Lietuvą eiti šiuo keliu, neprarasti vilties“. „Visą gyvenimą Kazys tarnavo Lietuvai – ir tai darė kukliai, tyliai ir sąžiningai“, – sakė kard. A. J. Bačkis. Nuoširdžius paguodos žodžius skirdamas geditiems artimiesiems, kuriuos velionis brangino ir iš kurių gavo palaikymą savo darbuose, kardinolas kvietė dėkoti Dievui už velionio turiningo ir prasmingo gyvenimo pavyzdį.

Pasibaigus šv. Mišioms, skambant kariuomenės orkestrui, lydint garbės sargybos kuopos kariams bei dalyvaujant tautiniais drabužiais pasipuošusiems Stasio Lozoraičio vardo mokyklos moksleiviams, karstas su palaikais išlydėtas į Petrašiūnų kapines. Čia susirinko daugiatūkstantinė minia kauniečių, atėjusių atsisveikinti su ambasadoriumi Kaziu Lozoraičiu.

Laidojimo ceremonijoje kapinėse atsisveikinimo žodį tarė LR prezidentas V. Adamkus, pavadindamas K. Lozoraitį „šviesiu pavyzdžiu mūsų jaunajai diplomatijai“ ir dėkodamas velioniui už prasmingo ir garbingo gyvenimo pavyzdį mūsų tautai. Prisiminimų bei vilties kupiną žodį pasakęs prof. Vytautas Landsbergis pabrėžė, jog „Kazys buvo vienas iš trijų žymių Lietuvos diplomatų, budėjęs kartu su tėvu ir broliu pažeistos, palaužtos, bet niekad neatsisakytos nepriklausomybės sargyboje“. Užuojautos žodį tarė ir Kauno miesto meras Andrius Kupčinskas.

Po laidotuvių velionio ambasadoriaus K. Lozoraičio žmonai Giovannai įteikta Lietuvos valstybės vėliava. Pabaigoje velionio dukra Daina savo ir mamos vardu padėjo visiems taip gausiai susirinkusiems bei išreiškusiems pagarbą jos tėvui, kuris, pasak jos, būtų suglumęs dėl tokio didelio dėmesio ir pagarbos savo asmeniui.

-kasp-

Kunigų rekolekcijos

Vilniaus arkivyskupijos

Rugpjūčio 28–30 d. Trinapolio rekolekcijų namuose vyko rekolekcijos Vilniaus arkivyskupijos kunigams. Rekolekcijų tema – *Dievo Gailestingumas*. Jas vedė t. Patrice'as Chocholski iš Prancūzijos, Romoje 2008 m. balandžio 2–6 d. vyksiančio Dievo Gailestingumui skirto pasaulinio kongreso generalinis sekretorius, taip pat keletą knygų apie Dievo Gailestingumą autorius.

Pirmąją rekolekcijų dieną kalbėta apie gailestingumą Šventajame Rašte. Tėvas Patrice'as sakė, kad ryšys su Dievu įmanomas tik per gailestingumą. Evangelijose matome Jėzų, kuris yra tarsi gailestingumo ikona. Marija *Magnificat* giesmėje dėkojo Dievui už gailestingumą, kurį patyrė jos tauta, kuris skirtas visiems „iš kartos į kartą“, ne vien už individualų gailestingumą jos atžvilgiu. Graikų k. žodis „gailestingumas“ reiškia „iššias“. Skaitant Jono evangelijos ištrauką apie Jėzaus nukryžiuojimą, kai jam perveržiama širdis, galime matyti tarsi Jėzaus iščių atvėrimą: išsilieja Kraujas ir Vanduo – gimsta Bažnyčia.

Antrąją dieną t. Patrice'as, kalbėdamas apie Dievo Gailestingumą šv. Faustinos gyvenime, pabrėžė, kaip svarbu liudyti gailestingumą brolių ir seserų atžvilgiu. Šv. Faustina džiaugdavosi matydama gėrį kituose, linkėdavo ir meldavo jiems gėrio. Tuomet nebelikdavo vietos pavydui. Rekolekcijų vadovas ragino pasitikėti gailestingumu, kuris mus pakelia, perkeičia. Šiandien tiek daug nusivylusių žmonių. Reikia žadinti ir ugdyti pasitikėjimą. Pasitikėjimas Dievu nėra naivumas. Žmogus, kuris pasitiki, žino, kad besąlygiška Dievo meilė jo neapleis, todėl nieko nebijo. Per sesers Faustinos kanonizaciją Jonas Paulius II pranašišškai sakė, jog „Dievo gailestingumas bus vyrų ir moterų trečiojo tūkstantmečio šviesa“.

Trečiąją rekolekcijų dieną kalbėta apie gailestingumą Marijos gyvenime. Marija – tai vartai, per kuriuos sklinda gailestingumas. Ji dalyvauja gailestingumo slėpinyje. Marija patyrė gailestingumą ir išskirtinu būdu savo širdies auka pati dalyvavo Dievo Gailestingumo apreikime. Kai Kris-

pamokslo autorių kunigą – įrankiu Dievo rankose. Prelatas pabrėžė, kad pamokslininkui ypač svarbu skelbti tai, kuo tiki, taip pat jis visus paragino melstis už pamokslaujančius kunigus. Prel. doc. dr. V. Vaičiūnas nuoširdžiai padėjo visiems prisidėjusiems, kad ši knyga išvystų dienos šviesą.

Šio neeilinio įvykio proga monografijos autorių sveikino vysk. J. Ivanauskas, palyginęs ką tik išleistą knygą su spalvingu akmeniu didžiulėje Dievo žodžio skelbimo mozaikoje, už savo žodžiu iš sakyklos skleidžiamą nuoširdumą, grožį ir šilumą prelatui dėkojo dabartinis KTF dekanas dr. Benas Ulevičius, eilėmis knygos autorių pasveikino jo sena bičiulė aktorė Regina Varnaitė ir kt.

Renginio vedėjas kun. Artūras Kazlauskas padėjo prelatui V. Vaičiūnui už ypatingą bičiuliškumą.

-ap-

Renginiai Birštono sakraliniame muziejuje

Paskaita

Rugsėjo 19 d. Birštono sakraliniame muziejuje menotyros mokslų daktarė Dalia Klajumienė skaitė paskaitą „XVIII a. ant altorių išstatomos relikvijorių galerijos“. Tai Lietuvos dailės istorikų draugijos vieša paskaita iš ciklo „Lietuvos dailės istorijos eskizai“. Buvo pristatyta relikvijorių atsiradimo istorija, apibūdinti žinomiausiųjų tipai. XVI a. atradus pirmųjų amžių krikščionių kapavietes – katakombas, pradėti šventųjų palaikų tyrimai tęsiasi iki šių dienų. Prelegentė supažindino su seniausiais Lietuvoje esančiais relikvijoriais. Iliustruojant buvo parodyti patys gražiausi ir įdomiausi Lietuvoje išlikę XVII–XVIII a. mediniai relikvijoriai iš Lesčių (Raseinių raj.) kapinių koplyčios, Labanoro Švč. M. Marijos Gimimo, Vilniaus šv. Kotrynos, Tabariškių (Šalčininkų raj.) arkangelo Mykolo bažnyčių. Prelegentė, gvildenanti šią temą dar tik keletą metų, pasidalijo mokslinėmis hipotezėmis ir nudžiugino atrastais relikvijoriais Lietuvos nacionaliniame muziejuje, Vilniaus šv. Kotrynos bažnyčioje. Po paskaitos Kaišiadorių vyskupas J. Matulaitis, vyskupijos kunigai bei kiti klausytojai pateikė mokslų daktarei klausimų.

Paroda „Kryždirbystė Lietuvoje“

Rugsėjo 15 d. atidaryta fotografijos paroda „Kryždirbystė Lietuvoje“, kurioje eksponuojama per 80 fotografijų. Pristatyme dalyvavo jos sudarytoja dr. A. Počiulpaitė (Lietuvos liaudies kultūros centras), maldos ir liaudiško giedojimo grupė „Karunka“ (vad. Z. Karklelytė), Birštono parapijos klebonas mons. J. Dalinevičius, Birštono savivaldybės valdžios atstovai, birštoniečiai bei gausus kurorto svečių būrys.

Dr. A. Počiulpaitė pakvietė apžvelgti Lietuvoje esančių kryžių ir koplytėlių panoramą. Kryžmiškų kryžių gausu visoje Lietuvoje. Dalis jų visai paprasti, kai kurie puošti, su koplytėlėmis kryžmose, skulptūromis, nimbais bei spinduliais, dekoru padengtais paviršiais. Gausiai iliustruodama pranešimą vaizdine medžiaga, prelegentė atskleidė regioninius kryždirbystės ypatumus. Senųjų tradicinių kryžių, koplytstulpių, ant žemės statytų koplytėlių su seniomis skulptūrelėmis išlikę daugiausia Žemaitijoje. Prelegentė apgailestavo, jog senosios Žemaitijos koplytėlės dėl vagysčių dažnai aptinkamos tuščios. Aukštaitija išsiskirianti keliaaukščiais su daug skulptūrėlių stogastulpiais, kurie dekoruojami kiaurapjūviu dekoru. Šie ornamentai, lyg kokie mežginiai, dengia kryžių konstrukcijas. Džūkija garsėja ypatingais kryžmiškais kryžiais, kai vertikalčiai įkomponuojami Kristaus kankinimo įrankiai. Jie erdvėje sudaro apversto trikampio siluetą. Suvalkijai būdingos ant medžių tvirtinamos koplytėlės. Suvalkijos kryžių puošyboje gana dažnas yra išplėtotas monstrencijos ar saulės spinduliu elementas.

Pristatydama dabartinių meistrų statomų kryžių puošybą, parodos autorė apgailestavo, kad dažnai pasitaikancios Jėzaus, Švč. M. Marijos ir kitų šventųjų skulptūrėlės neatitinka siužeto. Anot jos, šiuolaikiniai dievdirbiai kuria ir įkelia į krikščioniškąjį sakralų statinį baltiškąjį krivį ar vaidilutę.

Pristatymo metu džiugino galimybė išgirsti ir pasimokyti XIX a. pab. – XX a. pr. giesmių. Grupė „Karunka“ sukūrė maldingą, būdingą stovint prie kryžiaus nuotaiką. Renginyje pirmą kartą viešai buvo rodomas XVIII a. medinis kryžius iš Kaišiadorių Kristaus Atsimainymo katedros. O senųjų giesmių žodžiai, giedami visų klausytojų, suteikė progą dar kartą permąstyti Išganytojo mirties ant kryžiaus vertę ir prasmę. Buvo prisiminta ir

taus širdis perveriam, tuo pačiu metu kalavijas perveria ir Marijos širdį. Anot tėvo Patrice'o, labai svarbu susitikti su gailestingumu. Tai nereikia vien nueiti į šventovę, kur kabo Marijos ar Jėzaus paveikslas. Tai yra „egzistencinis“ susitikimas, kuris perkeičia mūsų santykius su Dievu ir perkeičia pasaulį. Tai susitikimas „širdis į širdį“. Bažnyčios misija yra atskleisti šio gailestingumo veidą per sakramentus: Krikštą, kuris atveria mums gailestingumo duris ir panardina mus gailestingume, Suvirtinimą, kuris mus sustiprina gailestingumo misijai.

Šiaulių vyskupijos

Rugsėjo 17–19 d. vestos rekolekcijos Šiaulių vyskupijos kunigams. Rekolekcijos prasidėjo Šiaulių katedroje bendra malda. Po to slaptu balsavimu buvo renkami naujos Kunigų tarybos nariai. Rekolekcijų vedėjas – kun. Gediminas Numgaudis OFM, turintis didelę pastoracinio darbo patirtį, kalbėjo apie dvasinį atsinaujinimą, šlovinimą, kristocentrinę temą. Pasukutinę rekolekcijų dieną kunigai aplankė parodą „Šiaulių katedra“ Chaimo Frenkelio rūmuose. -ls, aj-

Tikybės mokytojų ir katechetų konferencija

Rugsėjo 7 d., pradėdant naujuosius mokslo metus, Kauno Kristaus Prisikėlimo bažnyčioje surengta tradicinė, kasmet rengiama Kauno arkivyskupijos tikybės mokytojų ir parapijų katechetų konferencija. Šiemetės konferencijos tema sieta su pasirengimu Švč. M. Marijos apsireiškimo Šiluvoje jubiliejui ir pavadinta Evangelijos žodžiais: „Štai aš Viešpaties tarnaitė, tebūna man, kaip tu pasakei“ (Lk 1, 38). Į konferenciją rinkosi Kauno mieste ir rajone bei kituose – Jonavos, Raseinių, Kėdainių, Ukmergės, Jurbarko – dekanatuose dirbantys mokytojai, dalyvavo parapijose sakramentams rengiantys katechetai, katechetikos centrų darbuotojai, katechezę globojantys kunigai.

Konferencija prasidėjo drauge švenčiama Eucharistijos liturgija, prašant Viešpaties laiminti naujųjų mokslo metų darbus. Liturgijai vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, koncelebravo vyskupas augziliaras Jonas Ivanauskas, Kauno I dekanato dekanas mons. Vytautas Grigaravičius, Raseinių dekanato dekanas kun. Juozas Kaknevičius, kiti dvasininkai, į konferenciją atvykę iš įvairių arkivyskupijos parapijų. Per pamokslą, sveikindamas tikybės mokytojus ir katechetus, arkivyskupas pavadino juos „šauniaisiais savo bendradarbiais, dirbančiais už Evangelijos pergalę sunkiose fronto linijose“. „Jūs esate tikrieji vyskupų bendradarbiai, nuo kurių darbo ir ypač asmeninio liudijimo priklauso Bažnyčios ateitis“, – sakė ganytojas. Jis ragino ir mokinius ugdyti taip, kad jie taptų sąmoningais parapijų bendruomenių nariais. Pasak ganytojo, kaip ir dvasininkams, mokytojams be galo svarbus dvasinis gyvenimas, kurį puoselėti galima tik palaikant nuolatinį ryšį su Kristumi, radikalčiai jam išsipareigojant; „tik tada į savo gyvenimą, darbą, mokinius bus žvelgiama kitomis akimis“. Prieš suteikdamas ganytojišką palaiminimą šv. Mišių pabaigoje arkivyskupas palinkėjo, kad mokytojų „žodžiai, darbai, pastangos neštų palaimingų vaisių visam Bažnyčios gyvenimui“.

Po šv. Mišių į Prisikėlimo bažnyčios konferencijų salę susirinkusius tikybės mokytojus, katechetus, dalyvaujančius kunigus pasveikino vysk. J. Ivanauskas. Džiaugdamašis visų jaunimo ugdytojų pasiaukojamu darbu, vyskupas paminėjo kelias katechezės aktualijas arkivyskupijoje.

Pranešimą „Švč. Mergelė Marija katechezėje“ skaitęs Kauno arkivyskupijos katechetikos centro (KKC) vadovas teol. dr. Artūras Lukaševičius

aptarė svarbiausias su Švč. M. Marija susijusias tikėjimo dogmas, akcentavo, kaip svarbu mokytojui savo darbą remti Bažnyčios mokymu. Palesdamas kai kuriuos pamaldumo Marijai aspektus, jis atkreipė dėmesį, jog tikrasis ryšys su Marija veda į tikrą ryšį su Jėzumi. Pranešimą „Tikybės mokytojo ir katecheto pašaukimo ypatumai“ skaičiusi KKC koordinatore ses. Viktorija Maknauskaitė SJE kvietė išsiginčyti ir kai kuriuos savo pašaukimo aspektus: ką išties reiškia kanoninis siuntimas, kaip mokytojo pašaukimas siejasi su bendruoju krikščionio pašaukimu į šventumą, kaip suprantama ir atsiliepiama į Bažnyčios misiją pateikti žmonijai Dievo išgelbėjimo planą. Pasak ses. V. Maknauskaitės, pašaukimo kelyje ugdytojais ne vieni: „kaip pasaulis turi savo žvaigždes, taip ir Bažnyčia turi savo švyturius“. Ji priminė pal. arkiv. Jurgio Matulaičio asmenybės pavyzdį, jo dėmesį žmogui, ryšį su Dievu ir darbą kitų labui, palinkėjo draugystės su išlaisvinančiu ir pašaukimo kelyje lydiniu Jėzumi.

Aptariant einamuosius klausimus, tikybės mokytojai buvo pakviesti gylinti savo dalykines žinias kas mėnesį KKC rengiamuose kvalifikaciniuose seminaruose, per metus nors keletą dienų surasti rekolekcijoms. A. Lukaševičius ragino mokytojus daugiau dėmesio skirti nepamokinei veiklai, išnaudoti papildomas valandas mokyklose ir galimybę neformaliai bendrauti su mokiniais, ugdyti jų bendruomeniškumą; pasinaudoti KKC rengiamomis nepamokinės veiklos programomis.

Konferencijos dalyviams koncertavo dainavimo studijos jaunosios atlikėjos, vadovaujamos Kauno šv. Mato mokyklos mokytojų Jurgitos ir Rimos. Nuoširdžiai pabendrauti agapėje visus pakvietė šią konferenciją vedusi KKC metodininkė Aldona Girininkienė.

-kasp-

Mirė kan. emer. jubil. Jonas Baranauskas (1925–2007)

Rugsėjo 21 d., baigdamas 58 kunigystės metus, mirė Vilkaviškio katedros altaristas kan. emer. jubil. Jonas Baranauskas. Kun. J. Baranauskas gimė 1925 m. birželio 19 d. Būdviečių kaime, Keturvalakių parapijoje, Vilkaviškio rajone. Mokėsi Penkinių ir Keturvalakių pradžios mokyklose bei Vilkaviškio gimnazijoje. Nuo 1945 m. studijavo Kauno kunigų seminarijoje.

1949 m. rugsėjo 25 d. priėmė kunigystės šventimus, kuriuos suteikė vysk. Kazimieras Paltarokas. Buvo paskirtas į Šilavoto, o netrukus į Ilguvos parapiją. Išlaikęs aukštųjų teologijos studijų diplominius egzaminus, 1950 m. klebonavo Barzdų, o po metų Šlavantų ir Kučiūnų parapijose. 1960–1963 m. darbavosi vikaru Kalvarijoje, vėliau 14 metų klebonavo Krosnoje. Didžiausia kunigiškos tarnystės dalis prabėgo Miroslavo parapijoje, kurioje klebono pareigas ėjo 20 metų. Čia dirbdamas, 1994 m. buvo paskirtas Vilkaviškio vyskupijos katedros kapitulos kanauninku. Nuo 1997 m. klebonavo Vištytyje, o nuo 2004 m. iki mirties buvo Vilkaviškio katedros altaristas.

Kan. emer. jubil. J. Baranausko laidotuvės įvyko Vilkaviškyje rugsėjo 24 d., velionio kunigystės šventimų 58 metinių išvakarėse. Šv. Mišių koncelebracijai katedroje vadovavo Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila kartu su vyskupais emeritais Juozu Žemaičiu MIC ir Juozu Preikšu. Dalyvavo apie 70 kunigų. Pamokslą pasakė su kun. J. Baranausku seminarijoje tame pačiame kurse mokėsis vysk. Juozas Žemaitis MIC. Ganytojas pabrėžė kun. J. Baranausko kunigiškąjį uolumą. Po šv. Mišių prie kapo duobės šventoriuje atsisveikinimo ir paguodos bei vilties žodį tarė kan. emer. jubil. Pranas Liutvinas.

-Vik-

Kryžiaus išaukštinimo šventės tradicija.

Su kryždirbystės tradicijomis supažindina ir muziejuje vykdoma edukacinė programa moksleiviams. Čia moksleiviai iš arčiau susipažįsta su senaisiais mediniais kryžiais, tyrinėja jų dekore esančią simboliką, rodoma filmuota medžiaga apie medienos parinkimą, jos apdirbimo technologiją, kryžių statymo, šventinimo ir atsisveikinimo su jais papročius. Po teorinio įvado vyksta pratybos: mokiniai patys piešia ir dekoruoja kryžius, o namų užduotis būna aprašyti, nufotografuoti jiems žinomą kryžių.

-rz-

Meninis projektas

Rugsėjo 9 d. Kauno šv. arkangelo Mykolo (Ilgulos) bažnyčioje prasidėjo ant-rasis meninio projekto „Dialogas – žodis ir spalva“ sezonas. Iki gruodžio mėnesio šventovėje dukart per savaitę sekmadieniais vyks poetiniai skaitymai, skambės muzika bei bus atidaromos dailės parodos. Vėliau ši meninė programa persikels į paminklinę Kristaus Prisikėlimo bažnyčią. Anot šio projekto organizatoriaus aktorius Egidijaus Stanciko, projekto tikslas – pasižnekti, atsiverti, pasidalyti, pajusti bendrystę, kad gyventi taptų šviesiau, šilčiau.

Rugsėjo 9-ąją Šv. arkangelo Mykolo bažnyčioje poetų Jono Strielkūno bei Bernardo Brazdžionio eiles skaitė aktorė Olita Dautartaitė. Didžiojoje eilių liejosi meilė gimtajam kraštui, jo ilgesys, skausmas apmaštant nutolimą nuo mylimos aplinkos bei artimųjų išėjimą anapusybėn. Tai tarsi iliustravo šventovėje eksponuojami dailininko Vytauto Lagunavičiaus tapyti paveikslai.

Rugsėjo 23 d. dainavo, savo eiles skaitė teatro bei kino režisierius, rašytojas, Anykščiuose apsigyvenęs vilnietis Vytautas V. Landsbergis. Jis pritarė sau gitara, jam muzikuodamas įvairiais instrumentais, dažniausiai įvairaus ilgio medinėmis dūdelėmis talkino arba solo grojo šiaurietis Raimondas Rašpaliauskas. Po koncerto savo akvarelių parodą šventovėje atidarė kaunietė dailininkė Emilija Jaudegytė.

-jkk-

IŠTVERMINGAS TIKĖJIMAS

29 eilinis sekmadienis (C)

Iš 17, 8–13; 2 Tim 3, 14–4, 2; Lk 18, 1–8

Evangelijoje keliais štrichais įtikinamai ir gyvenimiškai atvaizduoti žmonių portretai. Galime įsivaizduoti kupiną didybės teisėją, jaučiantį savo vertę, nepriklausomą, beveik visagalį. Jis veikiausiai nėra žydas, romėnų valdžios statytinis, o darydamas sprendimus vadovaujasi pirmiausia ne sąžinės balsu, bet paiso įtakingų asmenų, grupuočių bei klanų interesų. Prieš jį stovi beteisė našlė, kurios visuomeninė padėtis yra beveik niekinė, negana to, jai nuolat kelia grėsmę jos „skriaudikas“. Tačiau našlė žino, ko nori ir kaip tai gali būti pasiekta. Su silpniesiems būdingu ryžtu ji kasdien stovi teisėjo priimamajame ir prašo apginti jos teises. Šiame situacijos pavaizdavime galime išvelgti humoro: galime numanyti, kad besiklausantieji Jėzaus pasakojimo turėjo šypsotis. Tai būdingas visų laikų komiškas siužetas: prieš įtakingą ir rimtą valdžios pareigūną stoja vargšas žmogelis, kuris netikėtai laimi prieš beveik neįveikiamą biurokratinę logiką.

Tačiau gali būti ir taip, kad pasipūtėliškos išvaizdos teisėjas nėra toks piktas, koks atrodo. Jis dangstosi niūria išvaizda, norėdamas išlaikyti savo reputaciją. Veikiausiai galvoja: ta našlė neturi ko prarasti, jos veiksmai neprognozuojami. Gali atsitikti ir taip, kad ji viešai kitų akivaizdoje netekusi kantrybės pliaukštelės man antausį. Galimas dalykas, jog netekusi vilties moteriškė iš tikrųjų imsis smurto. Tuomet visi žmonės juoksis... Taigi teisėjas nusprendžia išsaugoti savo garbės neliečiamybę atsitraukimo manevru.

Jėzus labai tikroviškai ir gyvenimiškai pasakoja šią situaciją. Čia jis nieko nemoralizuoja. Jo klausytojai žino, ko verti abu aprašomi personažai. Išdidaus teisėjo elgesys atpasakojamas taip, kad kelia šypseną. Pasaulis, apie kurį pasakoja Jėzus, yra geras ne todėl, kad jame nebūtų nuodėmių ar silpnybių, bet kad jame Dievas net blogį palenkia gėriui, net blogyje išvelgiamas gėrio atspindys. Jėzui rūpi, kad jo mokiniai geriau suvoktų Dievo veikimą ir įvykių prasmę. Galimas dalykas, remdamiesi savo religine patirtimi, jie yra padarę išvadą, jog Dievas kažkodėl ne iš karto išklauso žmogaus maldų. Kodėl jis verčia mus laukti? Ar jis toks visavaldis, kad jo neliečia mūsų vargas? Ar toks didis ir toks tolimas, kad jam mūsų vargai atrodo niekis? Jėzus priešpriešiais tokiam požiūriui tarsi provokuodamas klausia: jūs veikiausiai įsivaizduojate Dievą kaip palyginime vaizduojamą teisėją. Tačiau tikrasis gyvasis Dievas nėra toks. Dievui rūpi mūsų teisės. Jėzus patvirtina teiginio svarbą formule „Aš sakau jums.“ Dievas tikrai netrukus išklausus saviškių maldas. Ką reiškia „netrukus“? Argi Dievo laiko mastelis ne kitoks negu mūsų? Mes nekantraujame, norėtume, kad mūsų malda būtų buvusi išklaudyta jau vakar. Tačiau galbūt Dievo masteliu „netrukus“ reiškia tinkamu, meilės diktuojamu, žmogui išganingu laiku – nei per anksti, nei per vėlai. Jėzus supriešina neteisėną teisėją su teisingu Dievu. Jei net neteisėgas teisėjas galiausiai sušvelnėja, – kaip dar labiau tikėtina yra sulaukti teisingo Dievo sprendimo malonės, jo nereikia nei įtikinėti, nei jam grasinti. Beteisę skriaudikų savivalei atiduotą našlę Jėzus palygina su Dievo išsirinktais ir mylimais žmonėmis. Mums neturėtų būti sunku patikėti, kad Dievas išklausus teisėtų žmonių prašymų.

Tačiau šio sekmadienio Evangelija baigiama liūdnu sakiniu: „Bet ar atėjęs Žmogaus Sūnus beras žemėje tikėjimą?“ Jėzus ne be pagrindo abejoja. Kitoje vietoje jis taip apibūdina savo atėjimą laikų pabaigoje: „Atsiras daug netikrų pranašų, kurie daugelį suvedžios. Kadangi įsigalės neteisybė, daugelio meilė atšals. O kas išters iki galo, bus išgelbėtas“ (Mt 24, 11–12). Ši pranašystė skamba niūriai. Tačiau mūsų patirtis rodo, kad ji nėra netikroviška. Atrodytų, galima viltis, jog didėjant bedievystei ir nykstant įstatymų varžtams tikinčiųjų meilė tik padidės, tačiau yra priešingai. „Neteisybė“ labai veikia ir tikinčiuosius. Atsiranda klaidingų sampratų, darančių įtaką taip pat meilei. Nors iš įpročio gali būti laikomasi įvairių praktikų, bet meilė, teikianti gyvybę ir prasmę, atšąla. Vyraujančios galvosenos kryptys ugdo klaidingas nuostatas, verčia galvoti ir elgtis, kaip visi. Tačiau moralinių normų nebuvimas meilės nedidina, o priešingai, ją atšaldo.

Kai Žmogaus Sūnus paskutinę dieną ateis į šią žemę, jis patvirtins tikėjimą ir jį atbaigs savo pilnatve. Vis dėlto bus būrelis ištikimųjų, išlaikiusių iki galo. Tačiau iliuzija būtų manyti, kad ateityje tarsi savaime daugės tikinčiųjų ir tikėjimas turės vis didesnę įtaką pasaulyje. Ką ras Jėzus žemėje paskutiniais laikais? Išbulintą technologijas, gerovę ir badą bei skurdą, grožio konkursus ir aukščiausio lygio pasitarimus, įvairiausių šou ir visa kita, ką žmonija išgalvos iki Jėzaus atėjimo. Tačiau visa tai yra niekis, palyginti su tikėjimu, kurio Jėzus žemėje ieškos.

Pirmajame skaitinyje vaizduojamas ištvermingos maldos veiksmingumas. Izraelitai rado būdą, kaip Mozei ištvermingai išlikti maldoje ir taip laiduoti pergalę mūšyje. Apaštalas Paulius antrajame skaitinyje teigia, kad Šventasis

Raštas moko išganymo, tačiau jis pasiekiamas tik tikėjimu į Jėzų Kristų. Šventasis Raštas yra nuostabi Dievo dovana jo tautai, mums visiems, tačiau ši dovana suvokiama tik per tikėjimą. Jei Šventasis Raštas skaitomas be tikėjimo, šis tekstas lieka be gyvybės. Šiandienos liturgija moko dviejų vienas kitą papildančių dalykų: melstis ištvėringai ir melstis tikėjimu, grindžiamu asmeniniu santykiu su Dievu. Tikėjimas yra pamatas, ant kurio auga viltis ir meilė. Per tikėjimą galime augti viltyje ir meilėje su sąlyga, jei meldžiamės ir gauname Dievo dovanų.

MALDOS VERTĖ

30 eilinis sekmadienis (C)

Sir 35, 12–14. 16–18; *2 Tim* 4, 6–8. 16–18; *Lk* 18, 9–14

Vidujai susiskaldęs žmogus toks išlieka net ir savo maldoje. Jėzaus palyginimas byloja, kad ne kiekviena maldin-gumo apraiška yra teisinga ir priimtina Dievui. Galima tokia malda, kurios metu nieko neįvyksta, ji neveiksmin-ga, bevertė ir niekinė. Fariziejaus malda iš tikrųjų net nėra skirta Dievui. Graikiškajame tekste yra reikšmingas žodelytis, padedantis geriau suprasti tekstą. Apie fariziejaus maldą sakoma, kad jis stovėjo „sau vienas“. Taigi jis buvo „sau“, tačiau maldoje nesutiko nei savęs, nei Dievo. Pirmutinis klausimas Biblijoje yra Dievo klausimas Adomui: „Kur esi?“ Suvokęs šį Dievo klausimą žmogus pirmiausia susivokia pats, sutinka pats save, o tai leidžia susitikti su Dievu. Fariziejus savo maldą pradeda nuo negatyvių dalykų. Jis regimai labai stokoja pripažinimo ir įvertinimo, bet kitam to neįstengia duoti. Tik tas, kuris myli, gali dovanoti kitam pripažinimą ir patvirtinimą. Žvelgdami iš šalies negalime nematyti pozityvių to žmogaus pastangų: jis pasninkauja dukart per savaitę, atiduo-da dešimtinę. Jis davė dešimtinę, tačiau nesidalijo savimi, savo žmogiškumu, draugyste, solidarumu. Kas nėra pasirėngęs priimti savo paties silpnųjų ir tamsiųjų pusių, tas pastebi tik kitų gyvenimo šešėlius. Jėzus nori mus įspėti, kad mumyse visuose esama tokio fariziejaus pradmenų. Fariziejaus malda yra tik monologas. Jis meldžiasi veikiau sau, o ne Dievui. Tai paprasčiausiai paties fariziejaus savęs įtvirtinimas, o ne pagarba Dievui. To net negalima pavadinti malda. Tikra malda yra pokalbis su Dievu. Jei žmogus besimelddamas nesikeičia, nieko nekeičia ir Dievas. Toks pamaldumas lieka uždarame rate. Baisu pagalvoti, bet per tokią „maldą“ galime net nusidėti. Tokia „malda“ net žeminame Dievą.

Jėzaus palyginimas mums nurodo, kaip tinkamai melstis. Neturime savęs kelti virš kitų, neturime Dievui girtis savo gerais darbais. Gera yra Dievui dėkoti, tačiau siekiant ne pabrėžti savo asmeninį šventumą, bet pašlovinti Dievą dėl jo geradarybių. Tikra malda yra realistiška ir nuolanki. Jėzus savo palyginime reikšmingai vaizduoja išorinę laikyseną meldžiantis. Abu ateina į šventyklą melstis ne pamaldų laiku. Abu besimeldžiantieji stovi. Tai įprastinė laikysena. Rašoma, kad muitininkas stovėjo „atokiai“. Tai visų tų retai į bažnyčią užeinančių žmonių, kurie drovisi savo nevertumo Dievo akivaizdoje, įvaizdis. Yra ir kitokių, kurie net pavėlavę triukšmingai sėdasi į pirmuosius suolus ir reikšmingai ten įsitaiso. Tačiau tai nereiškia, kad sėdėti priekyje reiškia išpuikimą, anaipol. Ir pirmuosiuose suoluose galime išlikti nuolankūs Dievo akivaizdoje.

Galutinis Jėzaus nuosprendis dėl abiejų besimeldžiančiųjų yra toks: muitininkas grįžo namo nuteisintas, o farizie-jus – ne. Ką tai reiškia? Pagal Šventąjį Raštą teisus yra žmogus, gyvenantis pagal Dievo įsakymus ir jo valią. Teisus žmogus gali išsilaikyti Dievo akivaizdoje. Tačiau Jėzus reikalauja iš savo mokinių didesnio teismo negu Rašto aiškintojai ir fariziejai. Jis reikalauja ne tik išorinio korektiškumo, bet ir meilingos širdies, atleidumo, susitaikini-mo, net priešų meilės. Toks teisumas neįmanomas vien žmogiškomis jėgomis. Jo galime vien viltis kaip Dievo dovanos ir maldauti. Muitininkas nuteisinamas be jokių nuopelnų, nepaisant daugelio jo padarytų blogybių. Taigi teisumas nėra įgyjamas savo galia, tarsi tai būtų religine ar karitatyvine veikla įgyjamas įdirbis. Jėzus skelbia teisumą kiekvienam, kuris Dievo akivaizdoje išpažįsta esąs nusidėjęs, prašo Dievo malonės ir jo gailėstingumo. Kiekvienas žmogus stoja prieš Dievo teismą. Tas, kuris išpažįsta savo kaltę, išteisinamas. Tačiau tam, kuris nepri-pažįsta savo kaltės, galioja Dievo teismo nuosprendis.

Kodėl šiame pasakojime vaizduojamas muitininkas kelia mums simpatiją? Jis yra sąžiningas žmogus. Apie jį žinome tik tiek, kad jis stovėjo „atokiai“ ir nedrįso pakelti akių į dangų. Svarbiausia – šis žmogus nebijo pažvelgti į save ir sutikti pats save. Šia savo nuostata jis pasiekia tiesą, suvokia, „kur yra“. Muitininkas nemeluoja pats sau, neslepia savo tamsybių. Pirmasis skaitinys papildė Evangelijos mintį: „Nuolankiojo malda prasiskverbia pro de-besis“ (*Sir* 35, 17).

Renovabis kongresas visuomenės ugdymo tema

(KAP, KAI) Rugsėjo 20–22 d. Freizinge vyko XI tarptautinis Vokiečių katalikų solidarumo akcijos *Renovabis* kongresas tema „Ugdyti visuomenę – formuoti tikėjimą“. Jame dalyvavo apie 300 žmonių, tarp jų grupė iš Lietuvos, vadovaujama vysk. J. Ivanausko. Kongresas baigtas raginimu imtis naujos Europos evangelizacijos. Nuo 1997 m. organizuojami tarptautiniai *Renovabis* kongresai tęsia panašius anksčiau Königsteine vykusius tarptautinius susitikimus, kuriuos per Alberto Didžiojo kolegiją organizuodavo *Kirche in Not* organizacija. *Renovabis* kongresuose nagrinėjami Vidurio ir Rytų Europos visuomenėse vykstantys procesai, pasitelkiant Bažnyčios, politikos ir mokslo pasaulio, pastaruoju metu ir Europos institucijų, atstovus.

Renovabis vykdomasis direktorius kun. Dietgeris Demuthas patvirtino, jog ir toliau bus bendradarbiaujama su Rytų Europos partneriais. Kunigas redemptoristas priminė, jog nuo 1993 m. gyvuojanti Vokiečių katalikų solidarumo akcija įgyvendino daugiau kaip 14 tūkst. projektų 28 šalyse už daugiau kaip 400 mln. eurų. Šie pinigai yra vokiečių katalikų aukos ir Vokietijos vyriausybės parama. Apibendrinamas kongreso darbą kun. D. Demuthas dar kartą pabrėžė, jog labai svarbus krikščioniškojo gyvenimo aspektas yra tikėjimo ir gyvenimo vienybė. Visuomenę atnaujinti krikščioniškąja dvasia pavys tik tuomet, jei pasauliečiai liudys savo tikėjimą kiekvienu savo gyvenimo momentu. Pasak Miuncheno arkivyskupo kardinolo Friedricho Wetterio, Europai ir toliau reikės Vakarų pagalbos.

Kongrese kalbėjęs Europos Sąjungos švietimo, kultūros ir jaunimo reikalų komisaras Janas Figelis pabrėžė, jog formuojant vieningą Europą esminis vaidmuo tenka kultūrai. Jis priminė, kad įvairialypė Europa negali apsiriboti vien veik-

la politikos bei ekonomikos srityje. Europos komisaras sakė: „Kultūra nėra liuksusas, tai poreikis.“ Vis svarbesnis tampa Europos tautų integracijos uždavinys. Tik iškeliant nemedžiaginių vertybių svarbą galima ugdyti bendruomeniškumą.

Europos Parlamento prezidiumo narys Ingo Friedrichas teigė, jog krikščionys turi pareigą dalyvauti kurdami Europos visuomenę labiau puoselėjant žmogiškąjį orumą. Beje, šis vokiečių politikas siekia, kad į ES reformos traktatą būtų įtraukta Dievo nuoroda. Kardinolas Friedrichas Wetteris taip pat kalbėjo apie būtinybę paminėti Dievą naujajame Europos dokumente: „Europai būtinos judėjimosios – krikščioniškosios šaknys kaip tvirtas ir nuolatinis pamatas.“ Pasak jo, dabartinis žmogaus orumo įvaizdis pagrįstas Biblija. Žmogaus orumo samprata yra „didžiausias ir svarbiausias Europos eksporto išteklius“.

Gniezno arkivyskupas Henrykas Muszinsky kalbėjo apie būtinybę ugdyti dvasines ir etines vertybes. Pasak jo, gerovės ir vartotojiškumo nulemtos dvasinės dykvietės akivaizdoje reikalinga nauja evangelizacija, kuri panaikintų skilimą tarp gyvenimo ir tikėjimo, religijos ir krikščioniškojo liudijimo. Gniezno metropolitas kardinolas išklė *Renovabis* kongresų reikšmę pavadindamas juos plačiausiu krikščioniškuoju Vakarų ir Rytų Europos forumu.

***Kirche in Not* kreipia pagalbą į Artimuosius Rytus**

(KAP, KAI) Katalikų labdaros organizacija *Kirche in Not* rugsėjo mėnesį Kastelgandolfe minėjo 40 metų gyvavimo sukaktį ir svarstė strategines ateities darbo kryptis. Konferencijoje dalyvavo organizacijos atstovybių vadovai iš daugiau kaip 20 šalių, taip pat Vatikano misijų kongregacijos prefektas kardinolas Ivanas Diasas ir popiežiškiosios *Cor unum* tarybos pirmininkas

arkivyskupas Paulas Cordesas. Pasak *Kirche in Not* tarptautinio dvasinio asistento kun. Joaquina Aliende'és, organizacija popiežiaus Benedikto XVI pageidavimu ateityje labiau akcentuos darbą žiniasklaidos srityje, taip pat angažuos Artimuosiuose Rytuose. Tarptautinei organizacijai 60 metų gyvavimo proga atsiųstame sveikinimo žodyje popiežius aiškiai nurodė žiniasklaidos įtaką žmonių mąstysenai ir gyvensenai, taip pat priminė egzistencinę grėsmę išgyvenančių Bažnyčių padėti Artimuosiuose Rytuose.

Marijonų kongregacijos įkūrėjo beatifikacija

(KAI, KAP) Rugsėjo 16 d. Lichenyje (Lichen) buvo paskelbtas palaimintuoju Marijonų vienuolijos įkūrėjas Stanislawas Papszynskis (1631–1701). Beatifikacijos iškilimams vadovavo Vatikano valstybės sekretorius kardinolas Tarcisio Bertone. Tą pačią dieną Kastelgandolfe popiežius Benediktas XVI naują palaimintąjį pavadino „didžiu pamokslininku ir vargšų tėvu“. Lichenis yra po Čenstochovos labiausiai lankoma piligrimų vieta Lenkijoje.

Popiežiaus legatas kardinolas Bertone per iškilmes sakė, kad be Dievo Lenkijoje ir Europoje nebus nei teisingumo, nei taikos. Kardinolas savo homilijoje priminė naujo palaimintojo užtarimu įvykusį stebuklą, kai 2001 m. nėščios lenkės moters iščiose nepaaiškinamai medicininio požiūriu buvo atgaivintas vaisius, kuris gydytojų buvo laikomas mirusiu. Hierarchas atkreipė dėmesį, jog naujasis palaimintasis platino nekaltojo prasidėjimo kultą ir skelbė Dievo žodį. Palaimintasis Stanislovas skelbė Evangeliją pirmiausia paprastiems vargingiems, dvasiškai apleistiems, atsidūrusiems mirties pavojuje žmonėms. Palaimintojo dėka malda už mirusiuosius tapo vienu svarbiausiu jo įkurtos Marijonų vienuolijos uždaviniu. Kardinolas homilijoje sakė, kad mąstymas apie

mirtį padeda išmintingai išnaudoti žemėje praleidžiamą laiką, laikyti mirtį būtinu kelio į Dievą etapu.

Kardinolas Tarcisio Bertone taip pat paminėjo arkivyskupą Jurgį Matulaitį, atnaujinsį Marijonų vienuoliją. Palaimintą Jurgį Matulaitį kardinolas Bertone pavadino „lenkų ir lietuvių tautų susivienijimo globėju“. Jis sakė, kad atnaujindamas pasmerktą sunykti marijonų vienuoliją Jurgis Matulaitis tęsė palaimintojo Stanislovo darbą „dar kartą paliudydamas, jog meilė visa nugalė“. Homilijos pabaigoje kardinolas Bertone kreipėsi į Marijonų kongregaciją, dirbančią 17 pasaulio šalių, patikėdamas jai brangų dvasinį įkūrėjo palikimą.

Benediktas XVI ragino kovoti su korupcija

Rugsėjo 26 d. bendrosios audiencijos metu popiežius Benediktas XVI ragino katalikus angažuotis kovai su korupcija ir rūpintis vargšais. Jis nurodė kaip pavyzdį Bažnyčios mokytoją Joną Auksaburnį: šis atsiskyrėlis, o vėliau Konstantinopolio vyskupas ryžtingai kritikavo korupcijos apraiškas ir siekė krikščioniškai formuoti visuomenę. Pasak jo, bendra tėvynė danguje daro visus žmones lygius ir įpareigoja siekti tarpusavio solidarumo. Benediktas XVI iškėlė šventąjį Joną Auksaburnį kaip iškilų socialinio teisingumo pranašą. Jonas Auksaburnis savo *Apaštų darbų* komentare siūlė Jeruzalės ankstyvosios Bažnyčios bendruomenę laikyti socialiniu modeliu ir išplėtojo idealaus miesto utopiją. Jis suprato, jog nepakanka duoti išmaldą ir padėti vargšams tik atsitiktinai, kartkartėmis. Reikia Naujojo Testamento perspektyva kurti naują visuomeninę struktūrą. Pasak Benedikto XVI, Jonas Auksaburnis siekė vesti tikinčiuosius per kūrinių pas Kūrėją. Jis atskleidžia kūrinių grožį ir Dievo atvaizdą jo kūriniuose.

Popiežius priminė Bažnyčios socialinio mokymo principus

(KAP, KAI) Rugsėjo 23 d. per Viešpaties angelo maldą Kastelgandolfe Benediktas XVI priminė Katalikų socialinio mokymo pamatinius principus, kalbėdamas apie badą ir aplinkosaugos krizę. Pasak popiežiaus, valdžios ir verslo žmonės turi plėtoti ilgalaikes strategijas, tarnaujančias tikrai visų tautų pažangai. Benediktas XVI sakė, jog pasaulyje viešpataujantis badas ir aplinkosaugos krizė išryškina, kad dominuojanti „pelno logika“ didina turtingųjų ir vargingųjų atotrūkį ir lemia žemės nualinimą. Priešingai, jei vadovaujamosi „dalijimosi ir solidarumo logika“, įmanoma pakoreguoti plėtos kryptį, siekiant teisingos ir tolydžios plėtos. Pasak popiežiaus, pelno logika ir „teisingo gėrybių dalijimo“ logika nėra prieštaros, jei tarp jų subalansuotas santykis. Katalikų socialiniame mokyme visuomet pabrėžiama, jog teisingam gėrybių paskirstymui teiktina pirmenybė. Žinoma, pelno siekimas yra teisėtas ir tam tikru mastu reikalingas, kad plėtotųsi ekonomika. Popiežius Jonas Paulius II savo enciklikoje *Centesimus annus* nurodė, kad šiuolaikinė ekonomika turi pozityvių aspektų, o jos šaknys grindžiamos asmens laisve. Tačiau jis taip pat pridūrė, jog kapitalizmas negali būti laikomas vieninteliu ekonomikos organizavimo modeliu.

Benediktas XVI sakė: „Pinigai savaime nėra negarbingas dalykas, tačiau labiau negu kas kitas jie gali užsklęsti žmogų aklame egoizme.“

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
Šventaragio 4
Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios
informacijos centras
Papilio 5, LT-44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas
arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ
Nariai: vysk. Jonas Boruta SJ
vysk. Jonas Kauneckas
mons. Artūras Jagelavičius
kun. Leonas Povilas Zaremba SJ
kun. Lionginas Virbalas SJ
kun. Kęstutis Rugevičius
Vyskupijų atstovai:
kun. Arūnas Poniškaitis
kun. Domas Gatautas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

Vita Filipova / Kazlų Rūda
Jūratė Kadusauskaitė / Marijampolė
kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kun. Saulius Stumbras / Klaipėda
Laima Zimkienė / Šiauliai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio 5
LT-44275 Kaunas, Lietuva

TELEFONAI

Redakcija: 323 853
322758
Faksas: 323 853
El. paštas: lkbic@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Studentų 48a
LT-51367 Kaunas

TIRAŽAS 800 egz.
ISSN 1392-6098

© 2007, „Bažnyčios žinios“